

VÆKST OG VÆKSTVILKÅR I SJÆLLANDSKE KOMMUNER

Lolland Kommune 2018

FORORD

Denne rapport præsenterer aktuelle, erhvervsrelevante nøgletal for Lolland Kommune. Indikatorerne dækker erhvervmæssige præstationer, der bl.a. vedrører værdiskabelse, produktivitet, antal nye virksomheder, beskæftigelse og eksport i kommunens virksomheder. Rapporten indeholder endvidere relevante nøgletal for de lokale vækstvilkår med fokus på arbejdsmarked, pendling, uddannelse, erhvervsindkomster, virksomhedernes brug af erhvervs- og innovationsfremme, mv. Rapporten giver et solidt videngrundlag for at styrke og målrette den erhvervspolitiske indsats til gavn for lokal vækst- og erhvervsudvikling.

God læselyst.

INDHOLD

SAMMENFATNING	4
DEL I VÆKST OG ERHVERVSPRÆSTATIONER	6
1 VÆRDISKABELSE OG PRODUKTIVITET.....	7
2 ARBEJDSSTEDER OG BESKÆFTIGELSE.....	11
3 IVÆRKSÆTTERI OG VÆKSTVIRKSOMHEDER.....	19
4 EKSPORT	25
DEL II VÆKSTVILKÅR OG RAMMEBETINGELSER	29
5 ARBEJDSMARKED, BOSÆTNING OG PENDLING	30
6 UDDANNELSE	37
7 SOCIOØKONOMISKE FORHOLD OG ERHVERVSINDKOMSTER.....	40
8 BRUG AF ERHVERVSFREMME	43
9 HVEM TRÆKKER VÆKSTEN?.....	45
10 FOKUSBRANCHE: INDUSTRI.....	52
11 FOKUSBRANCHE: LANDBRUG.....	59
12 INVESTERINGER OG NY TEKNOLOGI	65

SAMMENFATNING

Lolland Kommune har de senere år oplevet en pæn fremgang i værdiskabelsen i den private sektor. Siden 2010 er den samlede værdiskabelse øget med 10 pct. i kommunen til trods for at antallet af fuldtidsbeskæftigede personer er faldet. Fremgangen i værdiskabelse skyldes primært, at en række relativt lavproduktive job er blevet erstattet af mere højproduktive job inden for kapitaltunge brancher og erhvervsservice.

Opgøres værdien, som erhvervslivet skaber, på virksomhedsniveau, er niveauet for Lolland Kommune markant under regions- og landsgennemsnittet. Lolland Kommune har en høj andel af virksomheder med lav produktivitet og en lav andel af højproduktive virksomheder.

Erhvervsstrukturen i Lolland er kendetegnet ved mange små virksomheder inden for håndværk, detailhandel og bygge & anlæg. 91 pct. af virksomhederne i Lolland Kommune har under ti ansatte, men de små virksomheder tegner sig kun for 41 pct. af den samlede private beskæftigelse. En række store virksomheder med 50+ ansatte tegner sig for 25 pct. af den samlede private beskæftigelse.

I Lolland Kommune skabes der færre nye virksomheder end gennemsnittet for Region Sjælland. Til gengæld skaber de nye virksomheder lidt flere nye job end den gennemsnitlige iværksætter i regionen. Der blev i alt etableret 722 nye virksomheder i perioden 2010-15. 43 pct. af disse eksisterede fortsat i 2017, hvor de tilsammen havde skabt, hvad der svarer til 430 fuldtidsjob.

Andelen af vækstvirksomheder er højere i Lolland Kommune end gennemsnittet for regionen, men lavere end for hele landet. Andelen af vækstvirksomheder har været svagt stigende i Lolland Kommune, mens andelen af vækstvirksomheder på landsplan er gået lidt tilbage.

Antallet af eksporterende virksomheder er steget med 49 pct. fra 2010-17, og andelen af virksomheder med eksport har siden 2015 været højere end regionsgennemsnittet. Værdien af eksporten steg med 10 pct. fra 2010-16, mens den for hele regionen i samme periode steg 28 pct.

Lolland Kommune har de senere år oplevet en mindre, negativ befolkningstilvækst. Den negative befolkningstilvækst skyldes primært et negativt fødselsoverskud og i mindre grad negativ nettotilflytning til kommunen. Nettoindvandringen til Lolland Kommune har været positiv siden 2010, og andelen af udenlandsk arbejdskraft ansat i kommunens virksomheder var i 2017 3 pct. af den samlede fuldtidsbeskæftigelse. Størstedelen af arbejdspladserne i Lolland Kommune er besat af folk, der bor i kommunen. Antallet af personer, der pendler ud af kommunen, er lidt højere end antallet, der pendler til Lolland for at arbejde, men begge niveauer er lave i forhold til regionsgennemsnittet.

67 pct. af de beskæftigede på Lolland har en kompetencegivende uddannelse. Det er færre end regions- og landsgennemsnittet. Det lavere uddannelsesniveau på Lolland afspejler sig også i en markant lavere gennemsnitlig erhvervsindkomst, som ikke har ændret sig de senere år.

I Lolland Kommune tegner industrien sig for 20 pct. af beskæftigelsen i 2017. Siden 2014 er både beskæftigelsen og værdiskabelsen steget i industrien, men lå i 2017 på niveau med 2010.

Lolland er specialiseret inden for landbrug, skovbrug og fiskeri. De landbrugsorienterede erhverv udgjorde 11 pct. af den samlede private beskæftigelse i 2017. Værdiskabelsen og beskæftigelsen i landbruget er faldet siden 2010. Samme tendens gør sig gældende på landsplan.

Erhvervslivets investeringer har ligget på et stabilt niveau omkring 1,2 mia. kr. siden 2012. Særligt industrien og landbruget tegner sig for en stor andel af de samlede bruttoinvesteringer. Det er hovedsageligt mikrovirksomhederne (0,5-1 årsværk) og de store virksomheder med over 50 fuldtidsansatte, som investerer i Lolland Kommune.

VÆKST OG ERHVERVS- PRÆSTATIONER

1

VÆRDISKABELSE OG PRODUKTIVITET

2

BESKÆFTIGELSE, VIRKSOMHEDER OG
ARBEJDSPLADSER

3

IVÆRKSÆTTERI OG
VÆKSTVIRKSOMHEDER

4

EKSPORT

1 VÆRDISKABELSE OG PRODUKTIVITET

I Lolland Kommune var den samlede værdiskabelse i de private brancher 7,3 mia. kr. i 2016.

Siden 2010 er værdiskabelsen inden for private brancher øget markant i Lolland Kommune. Fremgangen skyldes primært, at en række relativt lavproduktive job er blevet erstattet af mere højproduktive job inden for mere kapitaltunge brancher og erhvervsservice, såsom IT og kommunikation

Målt på andelen af hhv. lav- og højproduktive virksomheder ligger Lolland Kommune langt fra landsgennemsnittet. Lolland har en væsentlig lavere andel af virksomheder med høj produktivitet end regionsgennemsnittet.

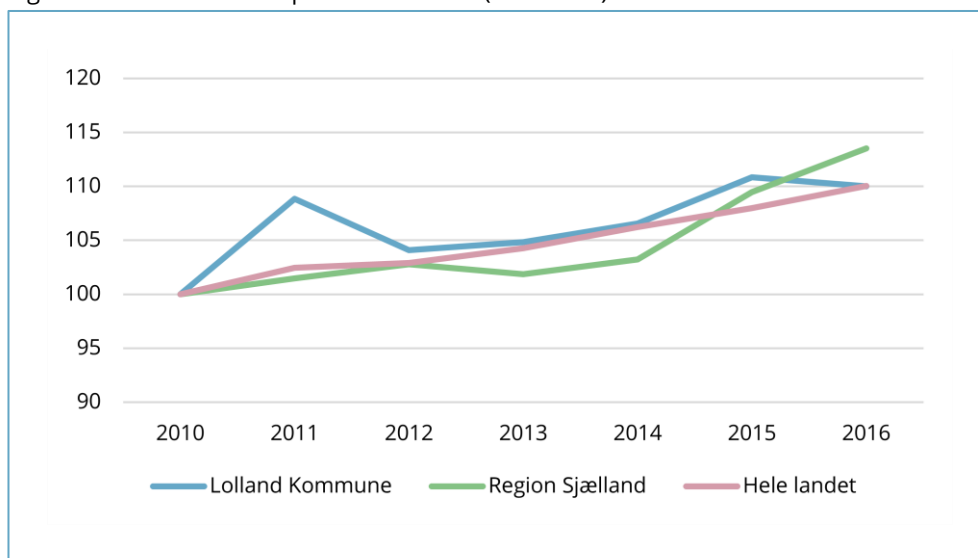
Den samlede private værdiskabelse
er steget **10%** siden 2010 i Lolland Kommune.

12% af virksomhederne
i Lolland Kommune er højproduktive. I Region
Sjælland er 22 pct. højproduktive.

Værdiskabelse og produktivitet i den private sektor har stor betydning for Danmarks samlede velstandsudvikling. Værdiskabelsen er et udtryk for den samlede værdi, som bliver skabt af de personer, der arbejder i de lokale virksomheder.

Lolland Kommune har oplevet fremgang i den private sektors værdiskabelse. Det fremgår af figur 1.1, der viser udvikling i værdiskabelsen i private brancher siden 2010 og frem til i dag for hhv. Lolland Kommune, Region Sjælland og hele landet (2010=100).

Figur 1.1 Værdiskabelse i private brancher (2010=100)

Kilde: Sam-K/Line.

I 2016 skabte kommunens virksomheder i private brancher en samlet værdi svarende til 7,3 mia. kr. Lolland Kommune har siden 2012 oplevet en stabil fremgang i værdiskabelsen i private brancher. I 2016 er den samlede værdiskabelse i kommunen øget med 10 pct. i forhold til 2010, hvilket er lig fremgangen på landsplan.

Selvom Lolland Kommune ikke er en af de store erhvervskommuner i Region Sjælland, er fremgangen i værdiskabelse på linje med fremgangen på landsplan. Fremgangen i værdiskabelsen skal ligeledes ses i lyset af, at den samlede beskæftigelse er faldet med 10 pct.

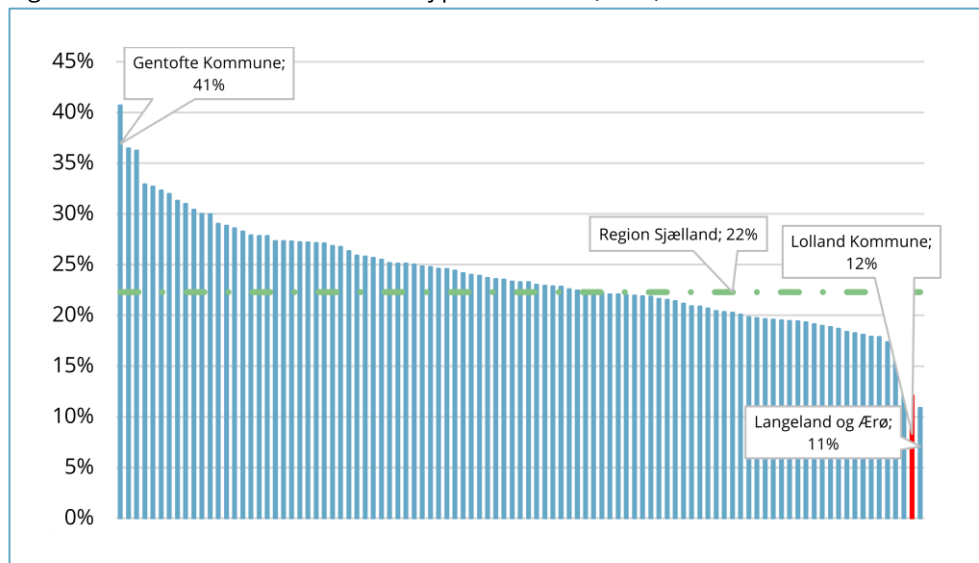
Fremgangen i værdiskabelsen er primært et resultat af, at en række relativt lavproduktive job inden for detailhandel og transport er erstattet af andre job i mere kapitaltunge brancher og inden for erhvervsservice, såsom IT og kommunikation, som typisk har en højere, gennemsnitlig værdiskabelse pr. fuldtidsårsværk.

Værdiskabelse kan også opgøres på virksomhedsniveau. I det følgende ses der på andelen af virksomheder med hhv. høj og lav produktivitet.

Virksomheder med høj produktivitet er opgjort som virksomheder, der er blandt de 25 pct. mest produktive i deres branche. Virksomheder med lav produktivitet er virksomheder, der er blandt de 25 pct. mindst produktive inden for deres branche. På landsplan vil der pr. definition altid være 25 pct. højproduktive virksomheder og 25 pct. lavproduktive virksomheder.

Figur 1.2 viser andelen af kommunens virksomheder, som er blandt de 25 pct. mest produktive inden for deres branche i Danmark målt som værdiskabelse pr. fuldtidsårsværk.

Figur 1.2 Andel virksomheder med høj produktivitet (2017)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

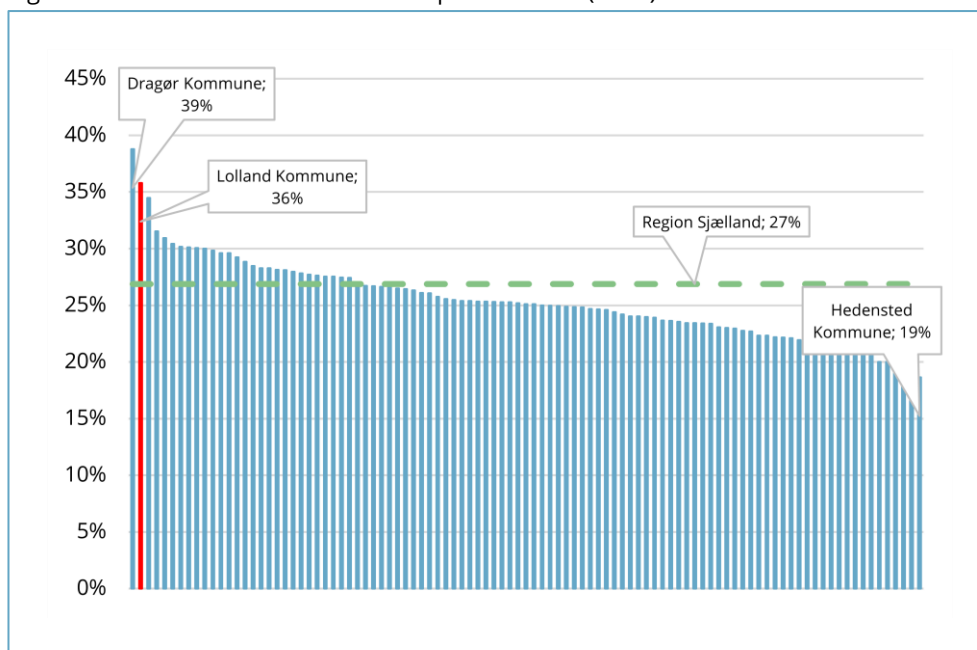
Note: Produktivitet måles som arbejdsproduktivitet (værdiskabelse pr. medarbejder). En virksomhed har høj produktivitet, hvis den er blandt de 25 pct. mest produktive i dens branche.

I Lolland er 12 pct. af virksomhederne højproduktive. Det placerer Lolland langt fra gennemsnittet for Region Sjælland, der er 22 pct., og for hele landet, hvor andelen pr. definition 25 pct.

Et tilsvarende billede ses i figur 1.3, men med fokus på andelen af virksomheder med lav produktivitet. Kommunerne er rangeret efter andelen af virksomheder i kommunen, der har en produktivitet på niveau med de 25 pct. mindst produktive inden for deres branche.

I figur 1.3 er det positivt at placere sig langt nede på listen med en lille andel af virksomheder med lav produktivitet.

Figur 1.3 Andel virksomheder med lav produktivitet (2017)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Produktivitet måles som arbejdsproduktivitet (værdiskabelse pr. medarbejder). En virksomhed har lav produktivitet, hvis den er blandt de 25 pct. mindst produktive i dens branche.

Målt på andelen af lavproduktive virksomheder ligger Lolland ligeledes langt fra lands- og regionsgennemsnittet med en andel svarende til 39 pct. Det placerer Lolland som den kommune med næstflest virksomheder med lav produktivitet. Dragør Kommune er den kommune i Danmark, der har den højeste andel lavproduktive virksomheder, mens Hedensted er den kommune, der har den mindste andel af lavproduktive virksomheder.

Private brancher omfatter alle sektorer eksklusiv offentlig administration, undervisning og sundhed. Udover private virksomheder omfatter det også offentlige virksomheder og non-profit-institutioner rettet mod husholdninger, som fx privatskoler, velgørende organisationer og fagforeninger.

Private virksomheder omfatter alle virksomheder uafhængig af sektor, som efter arbejdsstedets branche og økonomiske virksomhedsform kan identificeres som en privat virksomhed. Private virksomheder omfatter også private nonprofit organisationer. Kun virksomheder med væsentlig økonomisk aktivitet er inkluderet. Det vil med andre ord sige, at private virksomheder er afgrænset til virksomheder, hvor der præsteres en arbejdsindsats svarende til mindst et halvt fuldtidsårsværk.

Værdiskabelsen måler den merværdi, som en virksomhed skaber, når den producerer. Den beregnes som forskellen i værdien af de varer og tjenesteydelser, som virksomheden bruger, og de varer og tjenesteydelser, som den producerer. For en given kommune er virksomhedernes værdiskabelse lagt ud på arbejdsstederne hjemhørende i kommunen. Hvor udviklingen i værdiskabelsen er vist, er værdiskabelsen renset for prisstigninger.

2 ARBEJDSSTEDER OG BESKÆFTIGELSE

Antallet af beskæftigede årsværk gik tilbage i perioden 2010-15, men siden 2015 har der været en svag stigning i fuldtidsbeskæftigelsen. Det er primært inden for de private serviceerhverv og maskin- og transportmiddelindustrien, at der er skabt nye job i Lolland Kommune.

Siden 2010 er antallet af arbejdssteder gået 13 pct. tilbage. Virksomhedsbestanden i Lolland Kommune består i overvejende grad af mindre virksomheder. Således har 91 pct. af virksomhederne færre end ti fuldtidsansatte i 2017, men tegner sig for 41 pct. af alle fuldtidsjob på Lolland.

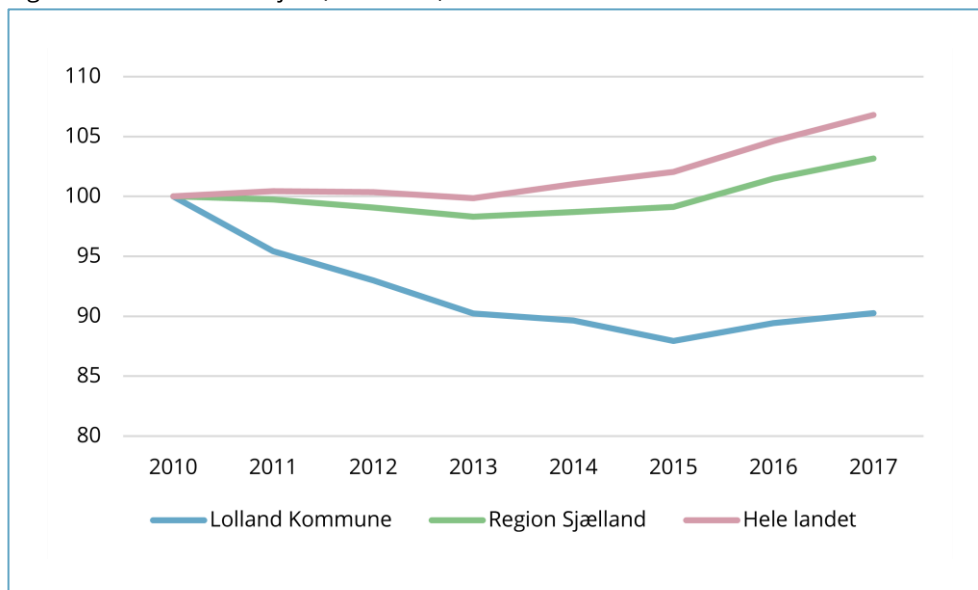
Beskæftigelsen er faldet med **12%**
siden 2010.

De private serviceerhverv tegner sig for **32%**
af den private beskæftigelse i Lolland Kommune.

Dette kapitel har fokus på udviklingen i antal beskæftigede og arbejdssteder og ser nærmere på, hvilke sektorer og brancher der går frem og tilbage.

Figur 2.1 viser udviklingen i antal fuldtidsjob i private virksomheder som indekstal, hvor andelen af fuldtidsjob i 2010=100. Udviklingen i Lolland Kommune sammenlignes med udviklingen i Region Sjælland og hele landet.

Figur 2.1 Private fuldtidsjob (2010=100)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

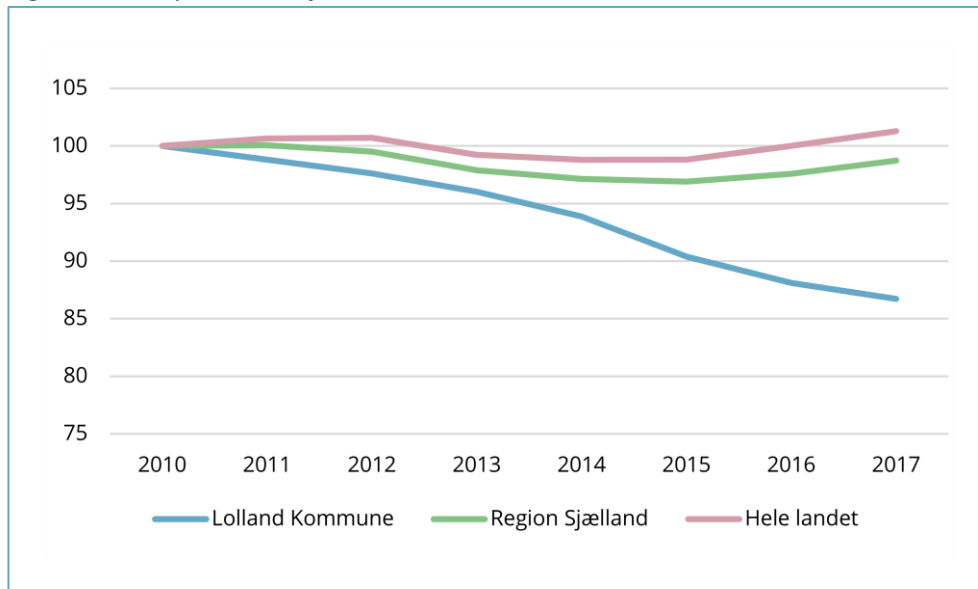
Fra 2010-15 faldt beskæftigelsen i private virksomheder i Lolland Kommune med over 1.000 fuldtidsansatte personer, svarende til 12 pct. Efter 2015 har der været en svag fremgang i antallet af fuldtidsansatte personer ansat i private virksomheder. Fremgangen drevet af maskin- og transportmiddelindustrien hvor MHI Vestas de seneste år har oprustet produktionen. Alene fra 2015-17 steg antallet af fuldtidsbeskæftigede personer inden for maskin- og transportmiddelindustri med 354.

I perioden fra 2010-17 oplevede Region Sjælland og hele landet en fremgang i antallet af private fuldtidsjob på hhv. 3 pct. og 7 pct.

I 2017 beskæftigede private virksomheder i Lolland Kommune 8.836 fuldtidsansatte personer.

Figur 2.2 viser udviklingen i antal virksomheder i Lolland Kommune sammenlignet med Region Sjælland og hele landet (2010=100).

Figur 2.2 Antal private arbejdssteder (2010=100)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

I 2017 var der 1.815 private arbejdssteder i Lolland Kommune. Flest arbejdssteder var lokaliseret inden for erhvervs-service (26 pct.), landbrug, skovbrug og fiskeri (24 pct.) samt detailhandel (13 pct.).

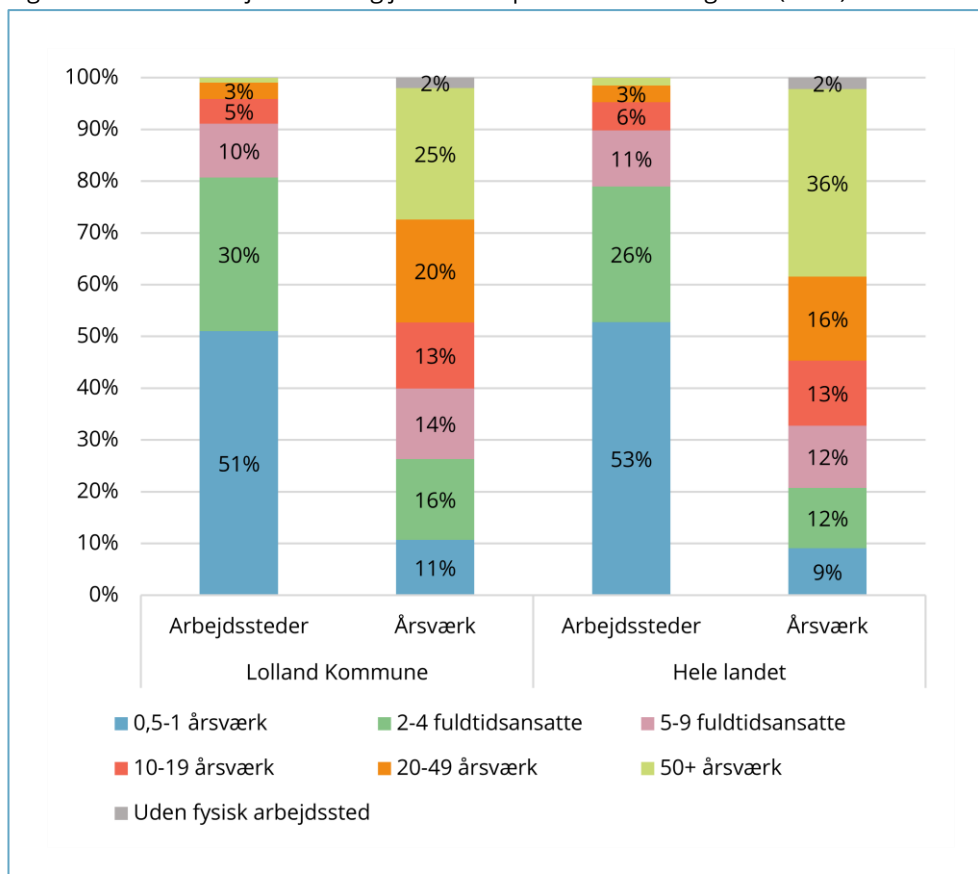
Over hele perioden fra 2010-17 har antallet af private arbejdssteder i Lolland været faldende. Siden 2010 er 13 pct. af alle private arbejdssteder i Lolland Kommune forsvundet. Til sammenligning har der siden 2015 været en mindre fremgang i antallet af private arbejdssteder i regionen og hele landet.

Fuldtidsjob i private virksomheder måler aktiviteten i virksomhederne i form af antallet af fuldtidsbeskæftigede personer. Antallet af fuldtidsjob er beregnet ved at omregne virksomhedernes indberettede betalte timer til fuldtidsstillinger. Omregningen bidrager til at skabe sammenlignelighed på tværs af virksomheder uafhængig af antallet af personer på hhv. hel- og deltid.

Fuldtidsjob omtales i rapporten også som fuldtidsbeskæftigede personer, fuldtidsårsværk og årsværk.

Figur 2.3 viser, hvordan den private beskæftigelse og private arbejdssteder i kommunen fordeler sig på størrelseskategorier i 2017 holdt op mod hele landet. Virksomhederne er inddelt i følgende størrelseskategorier: 0,5-1 årsværk, 2-9 årsværk, 10-19 årsværk, 20-49 årsværk samt 50 eller flere årsværk.

Figur 2.3 Private arbejdssteder og job fordelt på størrelseskategorier (2017)

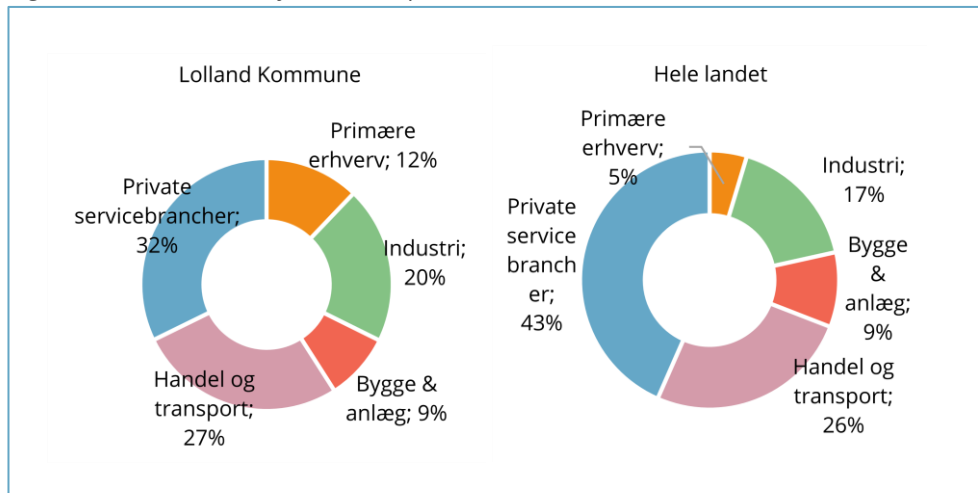
Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

51 pct. af virksomhedsbestanden i Lolland beskæftiger højst ét årsværk, men tegner sig samlet set for kun 11 pct. af alle fuldtidsjob i kommunen. 91 pct. af Lollands arbejdssteder beskæftiger op til 9 årsværk, hvilket indikerer, at virksomhedsbestanden i Lolland Kommune i overvejende grad består af mindre virksomheder.

På trods af at virksomhederne, som beskæftiger mere end 50 fuldtidsårsværk, udgør under 1 pct. i Lolland, står de for 25 pct. af fuldtidsbeskæftigelsen i kommunen. På landsplan beskæftiger denne virksomhedsgruppe 36 pct. af alle private fuldtidsårsværk.

Figur 2.4 viser den private fuldtidsbeskæftigelse fordelt på hovedsektorer for Lolland og hele landet.

Figur 2.4 Private fuldtidsjob, fordelt på hovedsektorer (2017)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Private servicebrancher omfatter hoteller og restaurationer, information og kommunikation, finansiering og forsikring, ejendomshandel og udlejning, erhvervs-service, undervisning, sundhed samt kultur og fritid. Primære erhverv omfatter landbrug, skovbrug og fiskeri samt råstofindvinding, energi og vandforsyning. Bemærk, at summen af de enkelte brancher ikke nødvendigvis svarer til totalen på grund af diskretionering af enkelte delbrancher i 2017, hvor der i stedet er anvendt senest tilgængelige år.

I Lolland Kommune er 12 pct. af de privatbeskæftigede inden for primære erhverv. Det er en høj andel sammenlignet med hele landet, hvor de primære erhverv kun tegner sig for 5 pct. af den private beskæftigelse.

32 pct. af de fuldtidsbeskæftigede personer i Lolland er beskæftiget inden for private servicebrancher, hvoraf hovedparten er inden for ejendomshandel og udlejning samt operationel service. Handel og transport er den næststørste sektor og tegner sig samlet set for 27 pct. Det er en lidt større andel end på landsplan, hvor sektoren udgør 26 pct. af den samlede privatbeskæftigelse.

Tabel 2.1 uddyber tallene for de enkelte hovedsektorer mht. antal fuldtidsbeskæftigede og den procentuelle ændring heri siden 2010 for hhv. Lolland Kommune, regionen og hele landet.

Tabel 2.1 Antal fuldtidsjob, fordelt på hovedsektorer og udvikling

Branche	Antal private fuldtidsjob i Lolland Kommune i 2017	Udvikling 2010-17		
		Lolland Kommune	Region Sjælland	Hele landet
Servicebrancher	2.846	-8%	10%	12%
Handel og transport	2.367	-14%	-2%	3%
Industri	1.780	-10%	-6%	1%
Primære erhverv	1.072	-11%	-9%	-5%
Bygge & anlæg	761	-5%	16%	13%
I alt	8.836	-10%	3%	7%

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Private servicebrancher omfatter hoteller og restaurationer, information og kommunikation, finansiering og forsikring, ejendomshandel og udlejning, erhvervs-service, undervisning, sundhed samt kultur og fritid. Primære erhverv omfatter landbrug, skovbrug og fiskeri samt råstofindvinding, energi og vandforsyning. Bemærk, at summen af de enkelte brancher ikke nødvendigvis svarer til totalen på grund af diskretionering af enkelte delbrancher i 2017, hvor der i stedet er anvendt senest tilgængelige år.

Tabellen underbygger den generelt observerede tilbagegang i beskæftigelsen i Lolland Kommune siden 2010. Ingen af Lollands hovedsektorer oplevede fremgang i antal fuldtidsjob i perioden 2010-17. Samlet er fuldtidsbeskæftigelsen gået 10 pct. tilbage.

Handel og transport stod for den største beskæftigelsesmæssige tilbagegang i Lolland Kommune. Fra 2010-17 faldt antallet af job inden for handel og transport med 14 pct. Til sammenligning steg privatbeskæftigelsen inden for handel og transport med 3 pct. på landsplan.

Region Sjælland oplevede en fremgang i privatbeskæftigelsen på 16 pct. i bygge & anlægsbranchen. Lolland Kommune bidrog ikke til fremgangen for regionen som helhed. Derimod faldt antallet af fuldtidsjob inden for bygge & anlæg i perioden 2010-17 med 5 pct. i Lolland Kommune.

Med udgangspunkt i en mere detaljeret brancheklassifikation (Danmarks Statistiks 36-brancheklassifikation) giver figur 2.5 et overblik over den branchemæssige specialisering i Lolland, udviklingen i specialiseringen samt beskæftigelsen i de største brancher i kommunen.

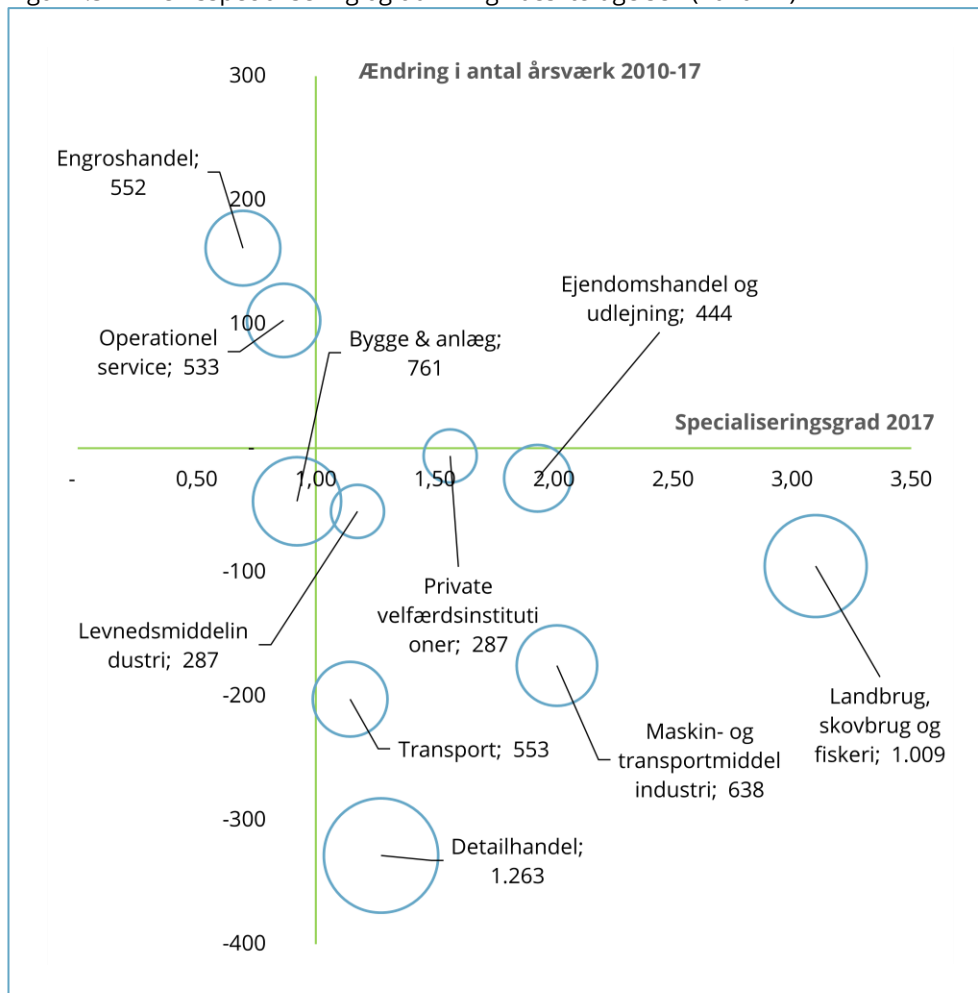
Placeringen langs den vandrette akse viser branchernes specialisering i Lolland i 2017. En specialiseringsgrad over 1 er udtryk for, at den pågældende branches andel af den

samlede private beskæftigelse i kommunen er større end i resten af landet. Brancher *til højre* i figuren er således brancher, der fylder meget i Lolland i forhold til resten af landet. Brancher *til venstre* fylder omvendt mindre i Lolland end i resten af landet.

Herudover viser figuren også *udviklingen* i beskæftigelsen. Brancher i *den øverste halvdel* af figuren er brancher, hvor beskæftigelsen i Lolland er øget, mens brancher i *den nederste halvdel* af figuren omvendt er brancher, der har oplevet faldende beskæftigelse i perioden 2010-17.

Endelig illustrerer cirklernes størrelse det samlede antal fuldtidsbeskæftigede inden for den pågældende branche i 2017. Den største enkeltbranche er således detailhandel. I figuren er antal fuldtidsbeskæftigede i 2017 angivet under branchens navn.

Figur 2.5 Erhvervsspecialisering og udvikling i beskæftigelsen (2010-17)

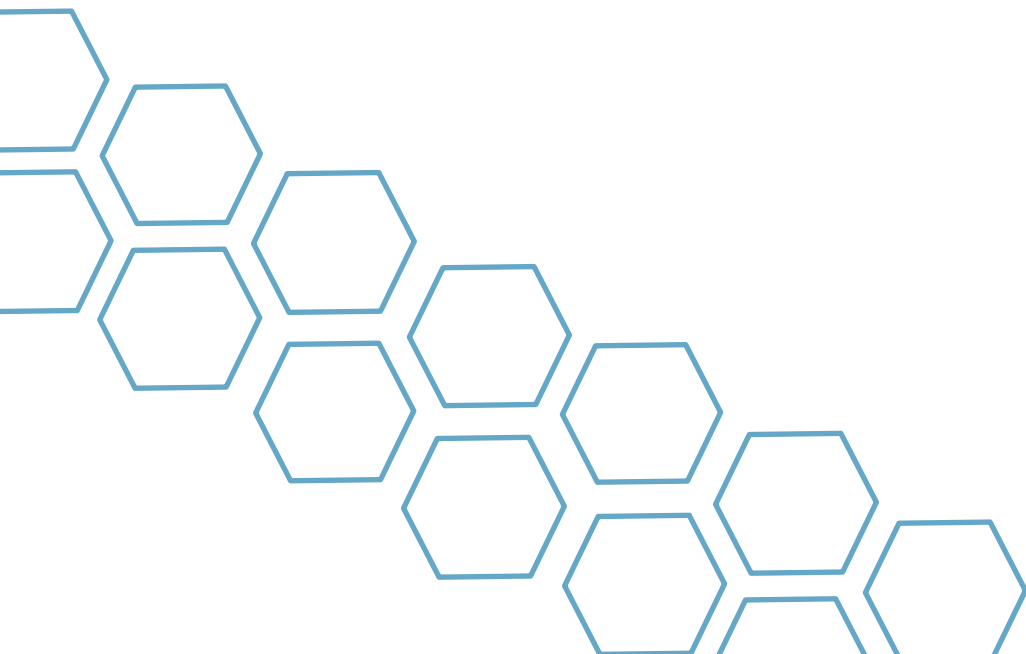
Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Kun brancherne med flest virksomheder i 2017 er vist i figuren. I bilaget sidst i rapporten er specialiseringsgrad, ændring i specialiseringsgrad samt antal årsværk i 2017 vist for alle brancher. Grundet diskretionshensyn er det for enkelte delbrancher ikke muligt at få tal fra 2017. Derfor er der taget udgangspunkt i senest tilgængelige år.

Figuren viser, at Lolland er specialiseret inden for landbrug, skovbrug og fiskeri med en specialiseringsgrad på 3,1. Hertil er Lolland specialiseret inden for maskin- og transportmiddelindustri samt ejendomshandel og udlejning.

Der har ikke været nogen beskæftigelsesmæssig fremgang i perioden 2010-17 i nogle af de brancher, hvor Lolland er specialiseret. Detailhandel, transport samt maskin- og transportmiddelindustri er de brancher, der har oplevet størst tilbagegang i beskæftigelsen.

Derimod har der været en mindre beskæftigelsesmæssig fremgang i de mindre specialiserede brancher i Lolland Kommune. Engroshandel samt operationel service oplevede begge en fremgang i beskæftigelsen fra 2010-17.

3 IVÆRKSÆTTERI OG VÆKSTVIRKSOMHEDER

Etableringsraten er lavere i Lolland Kommune end i Region Sjælland og på landsplan. Etableringsraten er siden 2010 steget med 0,6 pct. i Lolland Kommune.

I Lolland Kommune er den aktuelle overlevelsesrate markant lavere end overlevelsesraten for virksomheder, der blev etableret efter finanskrisen. Til gengæld skaber de nye iværksættervirksomheder i større omfang nye arbejdspladser. Den gennemsnitlige jobskabelse er højere end for regionen og på niveau med hele landet.

Andelen af vækstvirksomheder er højere i Lolland Kommune end for hele regionen, og Lolland har en større andel af virksomheder med høj vækst end både regionen og på landsplan.

114

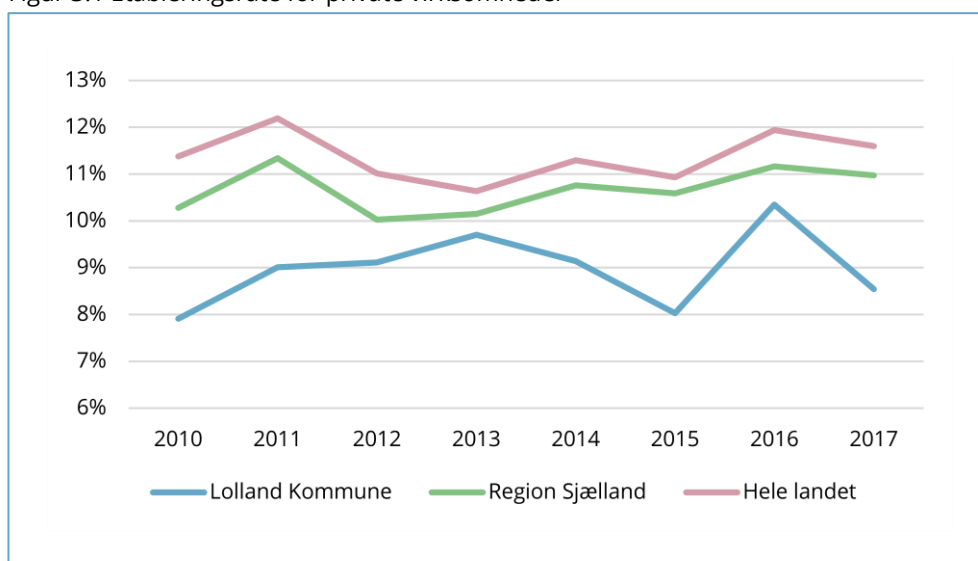
nye virksomheder blev etableret i 2017

I Lolland Kommune er **7,6%** af virksomhederne vækstvirksomheder. Til sammenligning udgør vækstlaget i Danmark samlet **8,4%**.

Nye iværksættervirksomheder har stor økonomisk betydning både lokalt og på landsplan. Nye virksomheder er med til at skabe fornyelse og dynamik i erhvervslivet. De skærper konkurrencen, skaber nye job og bidrager til at sikre fornyelse i det erhvervsøkonomiske fundament i Lolland Kommune.

Figur 3.1 viser udviklingen i etableringsraten inden for markedsmæssige erhverv i hhv. Lolland Kommune, Region Sjælland og hele landet. Etableringsraten måles som andel nystartede virksomheder (op til tre år gamle), opgjort som andel af den samlede virksomhedsbestand.

Figur 3.1 Etableringsrate for private virksomheder

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Etableringsraten er defineret som antal nye virksomheder inden for markedsmæssige erhverv i pct. af eksisterende virksomheder.

Generelt er etableringsraten i Lolland lavere end i regionen som helhed og for resten af landet. Fra 2010-17 er etableringsraten steget med 0,6 pct., hvilket svarer til fremgangen i Region Sjælland og for hele landet. I 2017 var etableringsraten i Lolland 8,5 pct., mens etableringsraten i regionen og på landsplan var hhv. 11,0 og 11,6 pct.

I 2017 blev der etableret 114 nye virksomheder i Lolland Kommune. Sammenlignet med den eksisterende erhvervsstruktur i kommunen blev en relativt større andel etableret inden for bygge & anlæg og operationel service, som fx rejsebureauer og rengøring. 26 af virksomhederne startede inden for bygge & anlægsbranchen.

Nye virksomheder. Reelt aktive virksomheder defineres som virksomheder, der i tællingsåret udbetalte løn svarende til mindst et halvt fuldtidsårsværk eller opnåede en omsætning svarende til et halvt årsværk i virksomhedens hovedbranche. For virksomheder, der starter i løbet af tællingsåret, er barren det halve, svarende til et kvart fuldtidsårsværk.

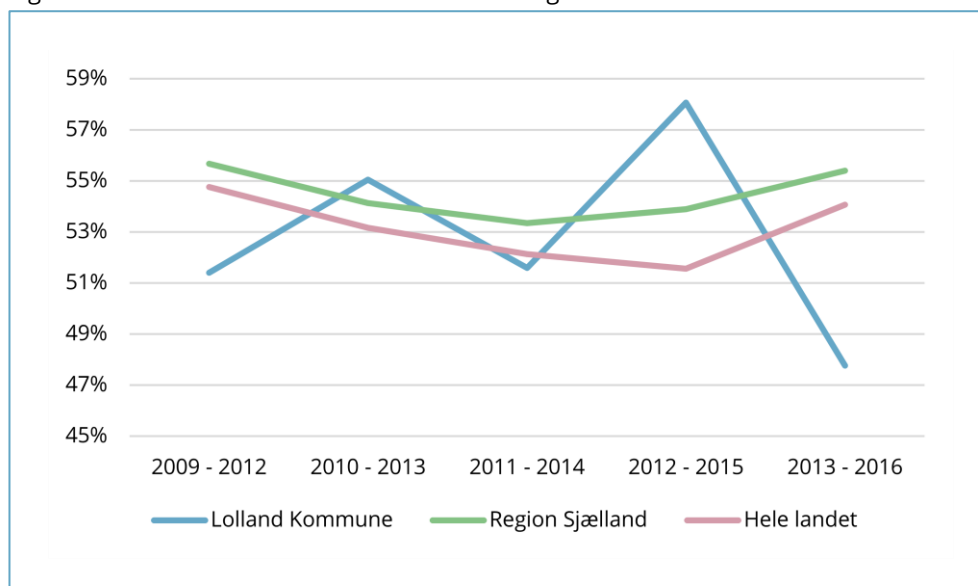
Iværksættervirksomheder. En iværksættervirksomhed defineres som en ny virksomhed, der er op til tre år gammel.

Etableringsraten er antal nye virksomheder inden for markedsfølsomme erhverv i pct. af den eksisterende virksomhedsbestand i kommunen.

Overlevelsesraten er et udtryk for andelen af de nystartede virksomheder, der stadig eksisterer tre år efter etablering.

I figur 3.2. sammenlignes overlevelsesraten i Lolland Kommune med regionen og hele landet. Overlevelsesraten er et udtryk for andelen af nystartede virksomheder, der stadig eksisterer tre år efter etablering.

Figur 3.2 Overlevelsesraten tre år efter etablering

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Overlevelsesraten er et udtryk for andelen af de nystartede virksomheder, der stadig eksisterer tre år efter etablering.

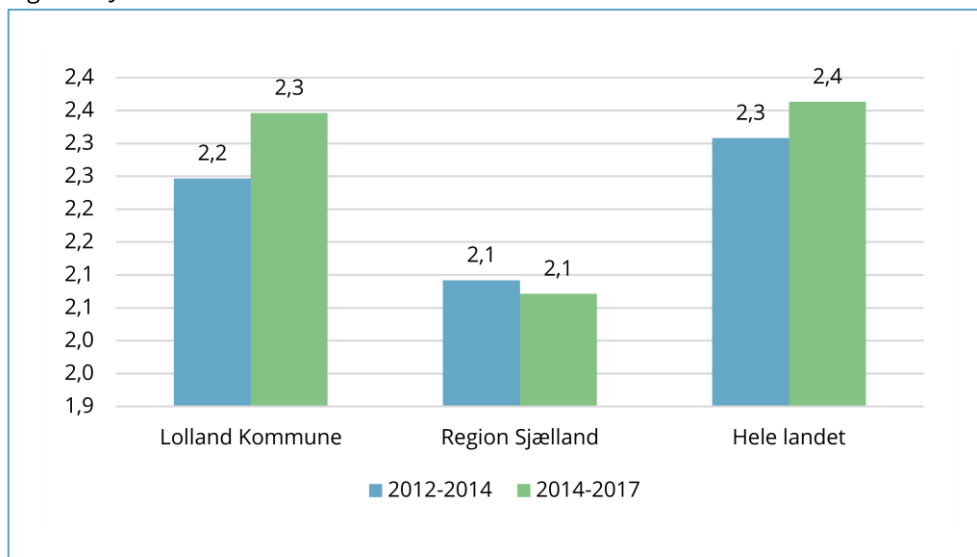
Overlevelsesraten fluktuerer mere i Lolland Kommune sammenlignet med Region Sjælland og hele landet. Generelt er overlevelsesraten gået tilbage i Lolland, mens den har ligget på et stabilt niveau for regionen og hele landet.

I Lolland Kommune er den aktuelle overlevelsesrate markant lavere end overlevelsesraten for virksomheder, der blev etableret efter finanskrisen (2010-13). 55 pct. af de virksomheder, som blev etableret i Lolland Kommune i 2010, var aktive og i drift i den efterfølgende treårige periode 2010-13. Til sammenligning gjorde det sig gældende for 48 pct. af de virksomheder, som blev etableret i 2013 i Lolland Kommune.

Den gennemsnitlige overlevelsesrate for virksomheder etableret i 2013 var hhv. 55 pct. og 54 pct. for nye virksomheder i Region Sjælland og på landsplan.

Figur 3.3 illustrerer udviklingen i det gennemsnitlige antal fuldtidsjob skabt pr. iværksættervirksomhed. Jobskabelsen i iværksættervirksomheder vises som et gennemsnit for perioden 2012-14 samt 2015-17, og Lolland Kommune sammenlignes med regionen og hele landet.

Figur 3.3 Jobskabelse i iværksættervirksomheder

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel)

Note: Iværksættervirksomheder er virksomheder, som er under tre år gamle på opgørelsestidspunktet.

Jobskabelse i iværksættervirksomheder i Lolland Kommune ligger på niveau med hele landet og er højere end for jobskabelsen i Region Sjælland. I perioden 2014-17 skabte iværksættervirksomheder på Lolland i gennemsnit 2,3 fuldtidsårsværk, hvilket er lidt højere end perioden 2012-14.

På landsplan skaber en iværksættervirksomhed i gennemsnit 2,4 fuldtidsjob i løbet af de første tre leveår, mens en iværksættervirksomhed i Region Sjælland i gennemsnit skaber 2,1 fuldtidsjob.

Vækstvirksomheder

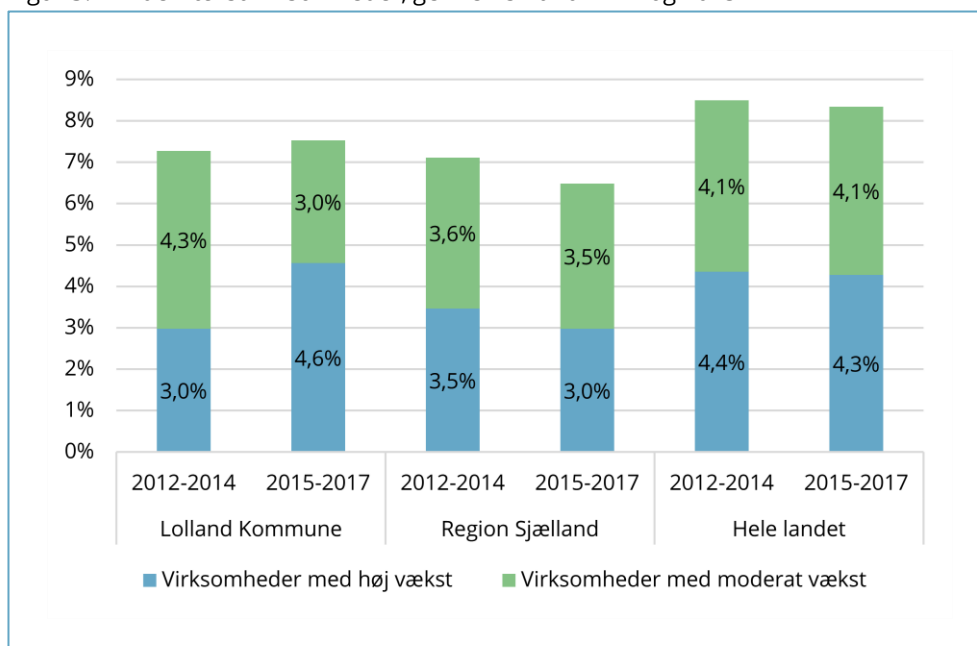
Vækstlaget i erhvervslivet, som både dækker over iværksættere og mere etablerede vækstvirksomheder med betydelig vækst, spiller en central rolle for den erhvervsøkonomiske udvikling i kommunen.

Vi definerer vækstlaget som virksomheder med høj og moderat vækst. Højvækst virksomheder er defineret ved en gennemsnitlig vækst i omsætning på over 20 pct. i de seneste tre år og en absolut vækst på minimum 1 mio. kr. årligt.

Virksomheder med moderat vækst er defineret ved en gennemsnitlig vækst i omsætning på 10-20 pct. de seneste tre år og med absolut vækst på 1 mio. kr. årligt.

Figur 3.4 viser andelen af virksomheder med hhv. moderat og høj vækst i forhold til den samlede virksomhedsbestand i Lolland Kommune. Andelen af vækstvirksomheder er opgjort for perioderne 2012-14 og 2015-17, og Lolland Kommune sammenlignes med Region Sjælland og hele landet.

Figur 3.4 Andel vækstvirksomheder, gennemsnit 2012-14 og 2015-17

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Virksomheder med høj vækst er defineret som virksomheder med en gennemsnitlig vækst i omsætningen på over 20 pct. i de tre seneste år og absolut vækst på minimum 1 mio. kr. årligt. Virksomheder med moderat vækst er defineret som virksomheder med en gennemsnitlig vækst i omsætning på 10-20 pct. pr. år de seneste tre år og med absolut vækst på 1 mio. kr. årligt.

Andelen af vækstvirksomheder er steget i Lolland Kommune. Samlet er vækstlaget steget en smule fra at udgøre 7,3 pct. i 2014 til 7,6 pct. i 2017. Det er særligt andelen af virksomheder med høj vækst, der er gået frem.

Andelen af vækstvirksomheder i Lolland var i 2015-17 højere end andelen i hele Region Sjælland, men lavere end landsgennemsnittet. På landsplan havde 4,3 pct. af virksomhederne en høj vækst, mens det i Lolland var 4,6 pct. af virksomhederne. Lolland Kommune har dermed en større gennemsnitlig andel af virksomheder med høj vækst end både regionen og hele landet i perioden 2015-17. Hertil kommer, at andelen af højvækstvirksomheder gået tilbage på regions- og landsplan, mens der var været fremgang i Lolland Kommune.

4 EKSPORT

Siden 2011 er der kommet flere virksomheder på eksportmarkedet i Lolland Kommune. I 2017 eksporterede 11 pct. af virksomhederne i Lolland, hvilket er under landsgennemsnittet, men over gennemsnittet for regionen.

Eksportværdien udgjorde i 2016 31 pct. af den samlede produktionsværdi skabt af arbejdsstederne i Lolland Kommune. Det er på niveau med Region Sjælland.

Siden 2010 er eksportværdien steget med 10 pct. i Lolland, mens den for hele landet er steget med 28 pct.

213 eksportvirksomheder
havde hovedsæde i Lolland Kommune i 2017.

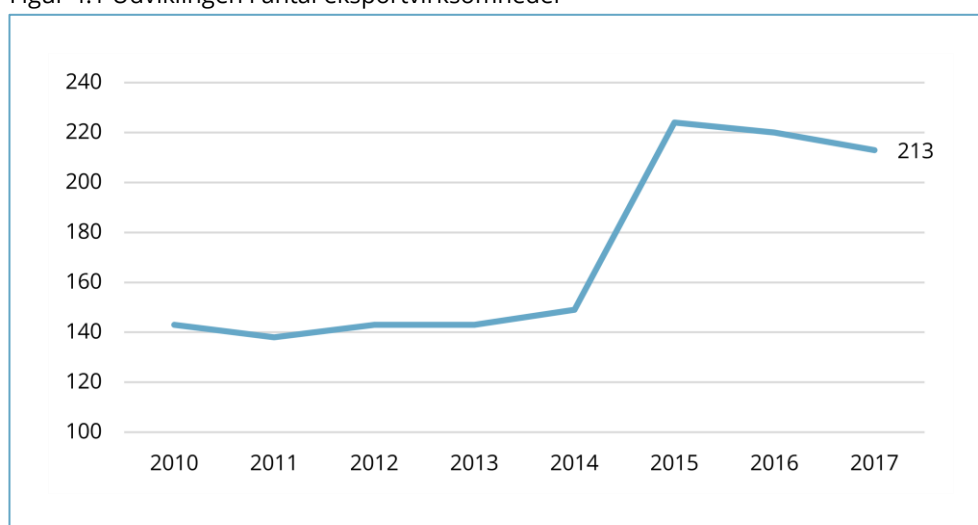
4,5 mia. kr.
blev genereret i eksportværdi fra arbejdssteder
i kommunen i 2016.

For en lille økonomi som den danske spiller eksport en afgørende rolle for vækst og beskæftigelse. Mange danske virksomheder er specialiserede nichevirksomheder og underleverandører, som er afhængige af at kunne afsætte produkter og ydelser på et internationalt marked.

I 2017 havde 14 pct. af de danske virksomheder eksport til udlandet. I Region Sjælland var andelen af eksporterende virksomheder 9,4 pct.

Generelt har andelen af eksporterende virksomheder været stigende i Danmark. Figur 4.1 viser udviklingen i antal virksomheder med eksport i Lolland Kommune fra 2010 til 2017.

Figur 4.1 Udviklingen i antal eksportvirksomheder

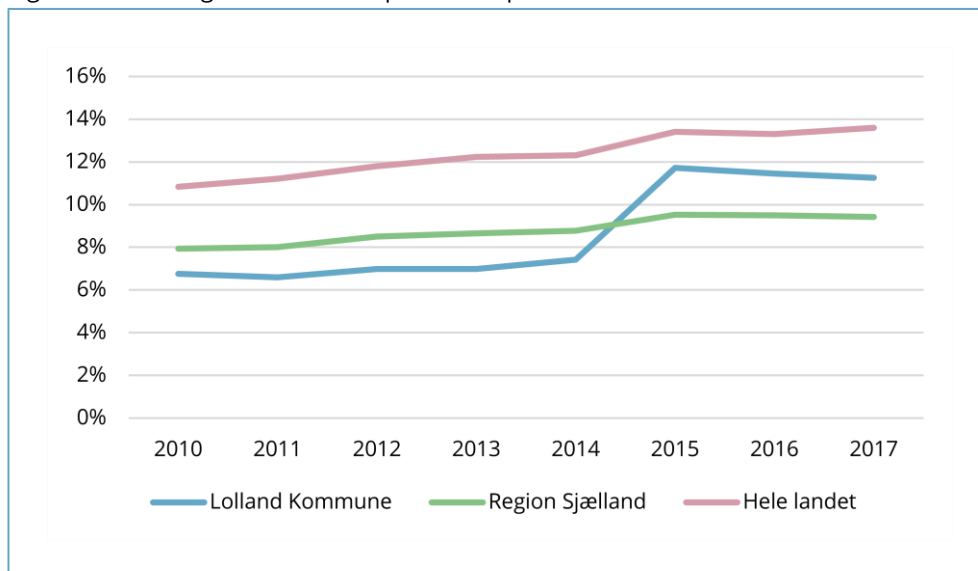

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

I Lolland Kommune steg antallet af eksportvirksomheder med 49 pct. fra 2010-17. I 2017 var der i alt 213 virksomheder med hovedsæde i kommunen, som havde eksport. Særligt stigningen fra 2014-15 var markant, da antallet af eksportvirksomheder steg med 50 pct. fra 149 til 214 virksomheder med eksport.

Figur 4.2 viser udviklingen i andelen af virksomheder med eksport for perioden 2010-17. Udviklingen i Lolland Kommune er sammenholdt med regionen og hele landet.

Figur 4.2 Udviklingen i andelen af private eksportvirksomheder

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Andelen af eksporterende virksomheder i Lolland Kommune var lavere end for Region Sjælland og hele landet indtil 2015, hvor andelen af eksportvirksomheder oversteg andelen af virksomheder med eksport i Region Sjælland.

Set over hele perioden er andelen af eksportaktive virksomheder i Lolland Kommune steget fra 6,8 pct. i 2010 til 11,3 pct. i 2017. Andelen af eksporterende virksomheder er ligeledes gået frem i hele regionen samt på landsplan, dog har stigningen været mindre kraftig. På landsplan er andelen gået frem fra 10,8 pct. i 2010 til 13,6 pct. i 2017.

En anden måde at belyse eksportens betydning er at se på private virksomheders samlede eksportværdi opgjort på arbejdssteder. I denne opgørelse tilskrives de enkelte afdelinger en andel af eksportværdien svarende til deres andel af virksomhedens samlede beskæftigelse.

Tabel 4.1 viser den samlede eksportværdi i 2016, samt eksportværdiens andel af produktionsværdien og vækst i eksportværdien for perioden 2010-16. Alle tal er opgjort på arbejdssteder. Lolland Kommune sammenlignes i tabellen med Region Sjælland og hele landet.

Tabel 4.1 Eksportværdien og dens andel af produktionsværdien i private brancher

	Lolland Kommune	Region Sjælland	Hele landet
Eksportværdi 2016 (mia. kr.)	4,5	84,6	1.067,0
Andel af samlet produktionsværdi 2016	30,8%	30,5%	35,3%
Vækst i eksportværdi 2010-16	10,4%	23,0%	27,5%

Kilde: Sam-K/Line.

I 2016 genererede virksomhederne i Lolland Kommune en samlet eksportværdi svarende til 4,5 mia. kr. Det svarer til, at 30,8 pct. af den samlede værdi, som blev skabt af virksomhederne i kommunen i 2016, gik til eksport. Til sammenligning udgjorde værdien af eksporten i regionen og på landsplan hhv. 30,5 og 35,3 pct. af den samlede produktionsværdi.

Den samlede eksportværdi i Lolland Kommune har er steget med 10,4 pct. i perioden 2010-16, mens der har været en fremgang i eksportværdien på 23,0 pct. og 27,5 pct. i hhv. Region Sjælland og hele landet.

Den lavere samlede vækst i eksportværdien i Lolland Kommune skal ses i lyset af tilbagegang i 2011-13 som følge af at Vestas lukkede og den dårlige høst i 2013. I 2014 vendte udviklingen og alene fra 2014-17 steg eksportværdien med 21 pct. Fremgangen skyldes bl.a. genetableringen af MHI Vestas på Lolland.

Eksportvirksomheder er private virksomheder med positiv eksport inden for markedsmæssige erhverv. Antallet af virksomheder med eksport opgøres på baggrund af virksomhedernes hovedsæde (CVR-nummer).

Eksportværdien er virksomhedernes samlede værdi af de varer og services, som de eksporterer til udlandet. Eksportværdien er opgjort på arbejdsstedet ved hjælp af den regionale model, Sam-K/Line. Dette er gjort ved, at det enkelte arbejdssted tildeles en andel af eksportværdien svarende til deres andel af virksomhedens samlede beskæftigelse.

Produktionsværdien er værdien af den samlede produktion af varer og tjenesteydelser, der er produceret i løbet af et år. Produktionsværdien er opgjort på arbejdsstedet ved hjælp af den regionale model, Sam-K/Line. Dette er gjort med udgangspunkt i arbejdsstedets andel af den samlede beskæftigelse i virksomheden.

VÆKSTVILKÅR OG RAMMEBETINGELSER

5

**ARBEJDSMARKED, BOSÆTNING
OG PENDLING**

6

UDDANNELSE

7

**SOCIOØKONOMISKE FORHOLD OG
ERHVERVSINDKOMSTER**

8

BRUG AF ERHVERVSFREMME

9

HVEM TRÆKKER VÆKSTEN?

10

FOKUSBRANCHE: INDUSTRI

11

FOKUSBRANCHE: LANDBRUG

12

INVESTERINGER OG NY TEKNOLOGI

5 ARBEJDSMARKED, BOSÆTNING OG PENDLING

Lolland Kommune har de senere år oplevet en mindre, negativ befolkningstilvækst. Den negative befolkningstilvækst skyldes primært et negativt fødselsoverskud og i mindre grad negativ nettotilflytning. Nettoindvandringen til Lolland Kommune har været positiv siden 2010.

Andelen af udenlandsk arbejdskraft ansat i kommunens virksomheder er stigende. I 2017 var knap tre pct. af de beskæftigede på Lolland udlændinge. Det er 1,5 procentpoint færre end på landsplan.

Størstedelen af arbejdspladserne i Lolland Kommune er besat af folk, der bor i kommunen (80 pct.). Antallet af personer, der pendler ud af kommunen for at arbejde, steg 6,2 pct. fra 2010-16.

Befolkningstallet er faldet med **303** personer
i Lolland Kommune det seneste år.

Boligpriserne steg **22%** i perioden 2014-17
i Lolland Kommune.

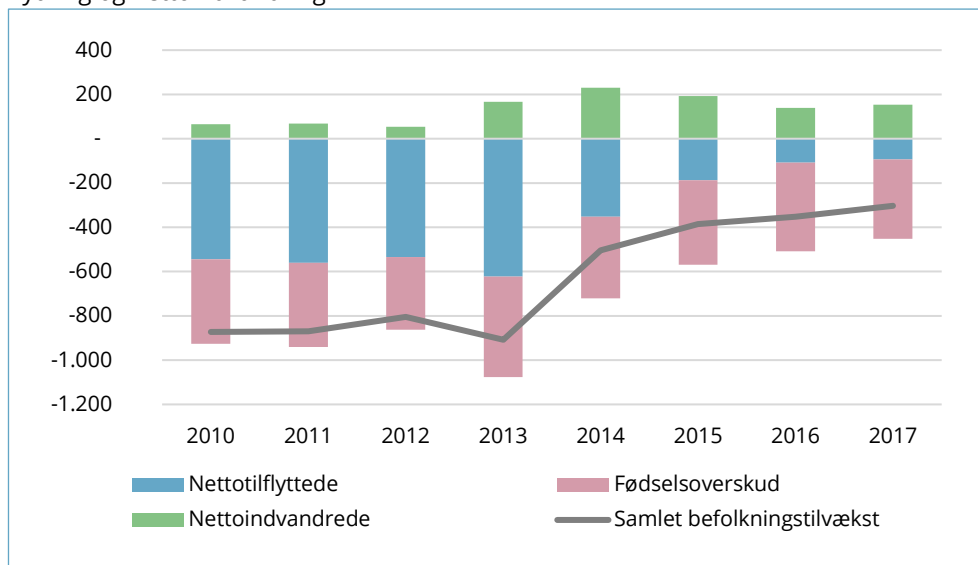
Den demografiske udvikling i Danmark har for mange kommuner medført udfordringer. Særligt kommuner uden for de større byer oplever, at der kommer flere ældre og færre erhvervsaktive.¹ Ændringer i, hvordan befolkningen flytter i Danmark, har desuden præget mange kommuner og bidraget til, at de demografiske udfordringer er blevet flere.²

Befolkningstilvæksten i Lolland Kommune er bestemt af tre faktorer:

- **Nettotilflytning:** Antallet af personer, der flytter til kommunen, i forhold til hvor mange, der vælger at fraflytte.
- **Fødselsoverskud:** Antallet af fødsler i kommunen i forhold til antallet af dødsfald.
- **Nettoindvandring:** Antallet af personer fra udlandet, der vælger at bosætte sig i Lolland Kommune, i forhold til antallet af personer, der flytter til udlandet fra kommunen.

Figur 5.1 viser udviklingen i befolkningstallet i Lolland fordelt på de tre faktorer i perioden 2010-17.

Figur 5.1. Befolkningstilvækst i Lolland Kommune fordelt på fødselsoverskud, nettotilflytning og nettoindvandring

Kilde: Statistikbanken.

Note: Tal for befolkningstilvækst er korrigeret af Danmarks Statistik. Det betyder, at tallene for befolkningsvækst i nogle år kan afvige fra summen af nettotilflytning, fødselsoverskud og nettoindvandring.

¹ De seneste tal fra Danmarks Statistik viser, at aldersgennemsnittet er steget mest i landdistrikterne de seneste ti år (DST, 2018: "Aldersgennemsnittet stiger mest i landdistrikterne").

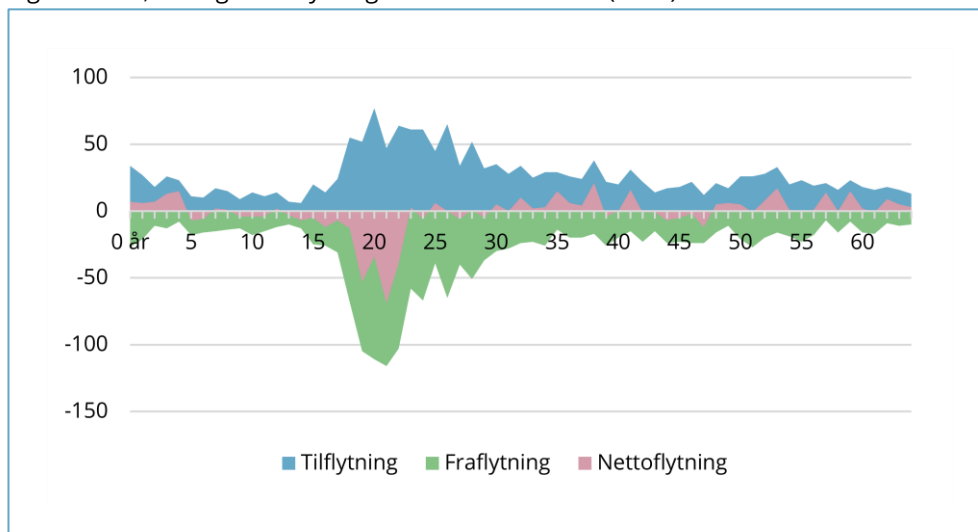
² KL (2014): "Danmark i forandring".

Figuren viser, at der i perioden 2010-17 har været et samlet fald i befolkningstallet. Der har endvidere været et fald hvert år, der dog har været mindre efter 2013. Siden 2013 har faldet samlet været på ca. 2.450, hvilket er signifikant for en kommune med ca. 42.250 indbyggere. Lolland Kommune ligger dermed markant lavere end regionsgennemsnittet, hvad angår befolkningsvækst.

Befolkningstallet er først og fremmest faldet i perioden 2010-17 på grund af fraflytning, men nettofraflytningen er de senere år blevet mindre. Fra 2015 til 2017 skyldtes faldet i befolkningstallet snarere fødselsunderskuddet, hvilket vidner om kommunens høje gennemsnitsalder. Kommunen har i perioden samlet haft en nettoindvandring på 1.070 personer.

De samlede tal for nettotilflytning i figur 5.1 kan dække over en forskydning i indbyggernes alderssammensætning. Figur 5.2 viser antallet af til-, fra- og nettotilflytninger i forhold til borgernes alder i Lolland Kommune i 2017. Det grønne areal viser antallet af fraflyttede pr. aldersgruppe, mens det blå areal viser antallet af tilflyttede. Det lyserøde areal viser forskellen mellem til- eller fraflytning, altså den samlede nettotilflytning.

Figur 5.2 Til-, fra- og nettotilflytning i Lolland Kommune (2017)

Kilde: Statistikbanken.

Note: Figuren er vist for befolkningen i alderen 0-64 år. Kun få flytninger er registeret blandt borgere over 64 år.

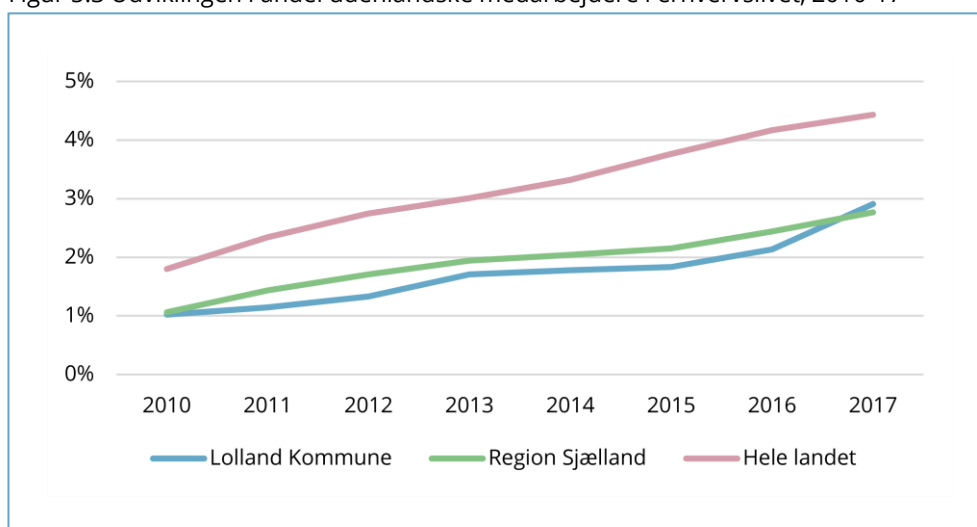
Figuren viser, at til- og fraflytningen generelt er størst for personer i alderen 18-30 år, mens den er mere beskedent blandt 5-15-årige samt personer over 55 år.

Det lyserøde areal i figuren viser, at der i 2017 var en nettotilflytning af personer i alderen 18-22 år. Nettotilflytningen for denne aldersgruppe var på 208 personer i 2017. Nettotilflytningen af unge skal primært forklares med, at de uddannelsesparate unge søger mod de større byer for at komme tættere på de større uddannelsesinstitutioner. For de fleste andre aldersgrupper var der generelt en beskedent nettotilflytning af borgere til kommunen.

Gennemsnitsalderen i kommunen er steget markant de senere år i lighed med andre kommuner uden for de større byer. Siden 2010 er gennemsnitsalderen i kommunen steget med 2,3 år, fra 45,4 år til 47,7 år. Både regionen og landet oplevede en lavere stigning i gennemsnitsalderen end Lolland Kommune. Gennemsnitsalderen i kommunen var i 2017 markant højere i forhold til regions- og landsgennemsnittet på hhv. 43,3 år og 41,4 år.

Som det fremgik af figur 5.1, har Lolland Kommune siden 2010 oplevet en nettoindvandring af personer fra udlandet. Hvis indvandrerne får arbejde i Lolland Kommune, kan det medvirke til at afhjælpe virksomhedernes stigende rekrutteringsproblemer.³ Figur 5.3 viser udviklingen i andelen af udenlandske medarbejdere i private virksomheder.

Figur 5.3 Udviklingen i andel udenlandske medarbejdere i erhvervslivet, 2010-17

Kilde: Jobindsats.dk og særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Antal fuldtidsbeskæftigede, udenlandske statsborgere omfatter personer fra EU-lande, 3. verdenslande samt udstationerede.

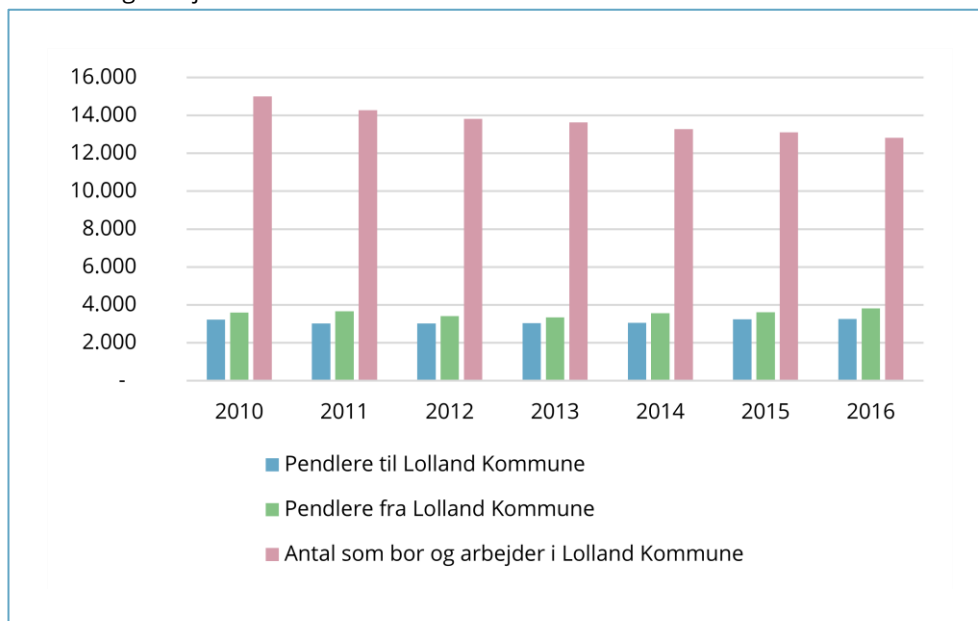
Et stigende antal udlændinge får arbejde i Lolland Kommune. Andelen af udenlandsk arbejdskraft i erhvervslivet steg fra 1 pct. i 2010 til 2,9 pct. i 2017. Ændringen dækker over en stigning på 157 fuldtidspersoner med udenlandsk statsborgerskab, som opnåede beskæftigelse i virksomheder hjemhørende i Lolland Kommune.

Andelen af udenlandske medarbejdere i erhvervslivet i Lolland ligger på niveau med Region Sjælland i 2017, som imidlertid ligger under landsgennemsnittet. Forskellen i andelen af udenlandske medarbejdere i erhvervslivet mellem Region Sjælland og hele landet har været stigende siden 2013. På landsplan havde 4,4 pct. af medarbejderne i erhvervslivet udenlandsk statsborgerskab i 2017. Til sammenligning var andelen i Region Sjælland 2,8 pct.

³ Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (2018): "Rekrutteringspublikation, forår 2018".

I 2016 havde 16.073 personer arbejdsplads i Lolland Kommune. Af disse pendlede 3.260 personer til Lolland fra andre kommuner, svarende til 20 pct. Nedenfor i figur 5.4 vises udviklingen i antal pendlere samt antallet af personer, som bor og arbejder i Lolland Kommune for perioden 2010-16.

Figur 5.4 Antal beskæftigede, der pendler til/fra kommunen samt antal beskæftigede som bor og arbejder i kommunen

Kilde: Statistikbanken.

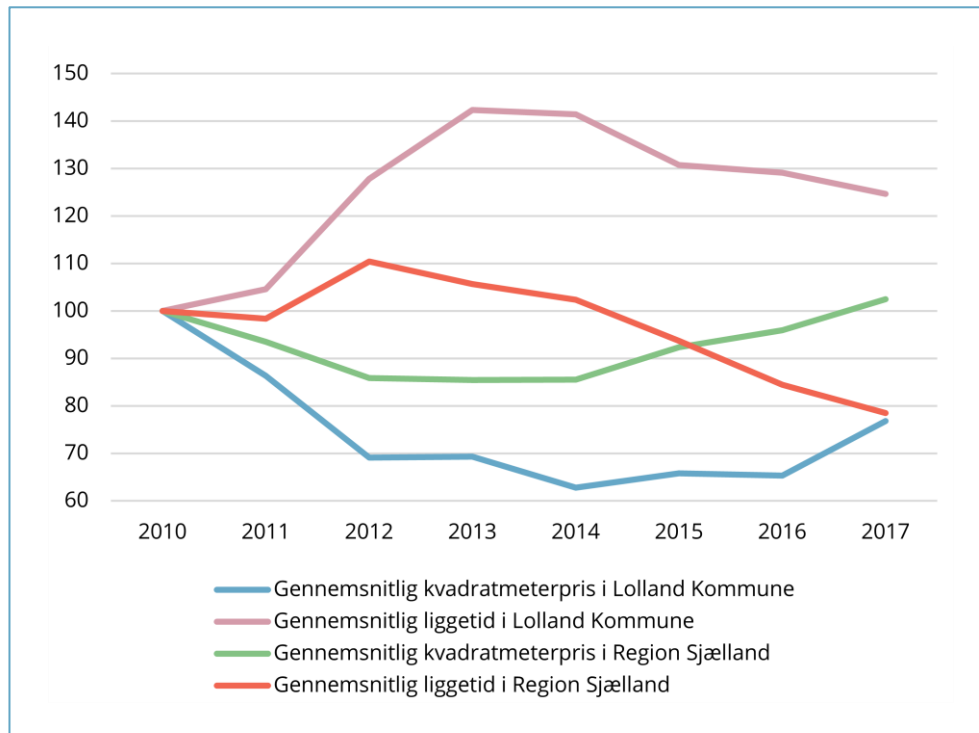
Siden 2010 er antallet af pendlere til Lolland steget med 1,1 pct. mens antallet, som bor og arbejder i Lolland, er faldet med 14,6 pct. – fra 15.000 personer i 2010 til 12.813 personer i 2016. Langt størstedelen af arbejdspladserne i kommunen er dog fortsat besat af folk, der også bor i kommunen, hvilket bl.a. kan forklares med Lollands geografiske størrelse. Arealmæssigt er kommunen er den næststørste kommune i Region Sjælland, og der er derfor ofte langt at pendle fra og til andre kommuner.

Antallet af personer, som pendler ud af Lolland Kommune for at arbejde, er steget med 223 personer, svarende til 6,2 pct., i perioden 2010-16. Antallet af udpendlere er lidt højere end antallet af personer, som pendler til Lolland for at arbejde, men begge niveauer er lave i forhold til Region Sjællands andre kommuner generelt.

Den største andel af indpendlerne er beskæftiget i Lollands handel- og transportvirksomheder og inden for det offentlige. Over to tredjedele af indpendlerne bor i Guldborgsund Kommune. Samtidig arbejder næsten halvdelen af Lolland Kommunes udpendlere i Guldborgsund Kommune, mens ca. en femtedel pendler lidt længere til Vordingborg, Næstved og Københavns Kommuner.

Antallet, der pendler til og fra Lolland, er bl.a. bestemt af antallet af flytninger. En vigtig faktor for valg af bolig er muligheden for at få et job inden for en rimelig afstand til hjemmet samt boligpriserne. Figur 5.5 viser udviklingen i den gennemsnitlige kvadratmeterpris og gennemsnitlige liggetid i Lolland Kommune. Udviklingen sammenlignes med gennemsnittet for Region Sjælland.

Figur 5.5 Udvikling i kvadratmeterpris, antal solgte boliger, gennemsnitlig liggetid (2010=100)

Kilde: Realkreditrådets boligstatistik.

Note: Den gennemsnitlige kvadratmeterpris og liggetid er baseret på solgte parcel og rækkehuse.

Siden 2012 er boligpriserne i København steget kraftigt. Denne udvikling har fået boligkøbere til at kigge mod Region Sjælland, som generelt har oplevet en stigning i efterspørgslen efter boliger.⁴ Denne stigning er dog kun i begrænset grad afspejlet i Lolland Kommune.

I Lolland har den gennemsnitlige liggetid for solgte parcel- og rækkehuse oplevet en stigning i perioden 2010-13, hvorefter den har været faldende. I gennemsnit er liggetiden faldet med 48 dage i perioden 2013-17, svarende til 12 pct. I samme periode var faldet på 26 pct. i Region Sjælland. Den gennemsnitlige liggetid var i 2017 på 335 dage, mens den for regionen var på 191 dage.

⁴ Nationalbanken (2016): "Regionale aspekter på boligmarkedet".

Den gennemsnitlige kvadratmeterpris på parcel- og rækkehuse i Lolland Kommune faldt ligeledes i begyndelsen af perioden, men er siden 2014 steget med 22 pct. I 2017 var den gennemsnitlige kvadratmeterpris 4.074 kr. I samme periode fra 2014-17 var stigningen på 20 pct. i Region Sjælland. Kvadratmeterprisen i Lolland Kommune er fortsat markant lavere end regionsgennemsnittet på 11.281 kr.

6 UDDANNELSE

67 pct. af de beskæftigede i Lolland Kommune har en kompetencegivende uddannelse. Det er færre end i Region Sjælland og på landsplan. Heraf har 47 pct. af de beskæftigede en erhvervsfaglig uddannelse, hvilket er markant over regions- og landsgennemsnittet.

I Lolland Komme deltager en større andel af befolkningen i den erhvervsaktive alder (16-66 år) i voksen- og efteruddannelse sammenlignet med hele regionen og på landsplan.

Deltagelse i efter- og videreuddannelse på Lolland er faldet i perioden 2010-17. I 2017 svarede antallet af kursister til 30 pct. af de 16-66-årige i Lolland Kommune. På landsplan deltog 23 pct. af de 16-66-årige.

20% af de beskæftigende på Lolland har en videregående uddannelse.

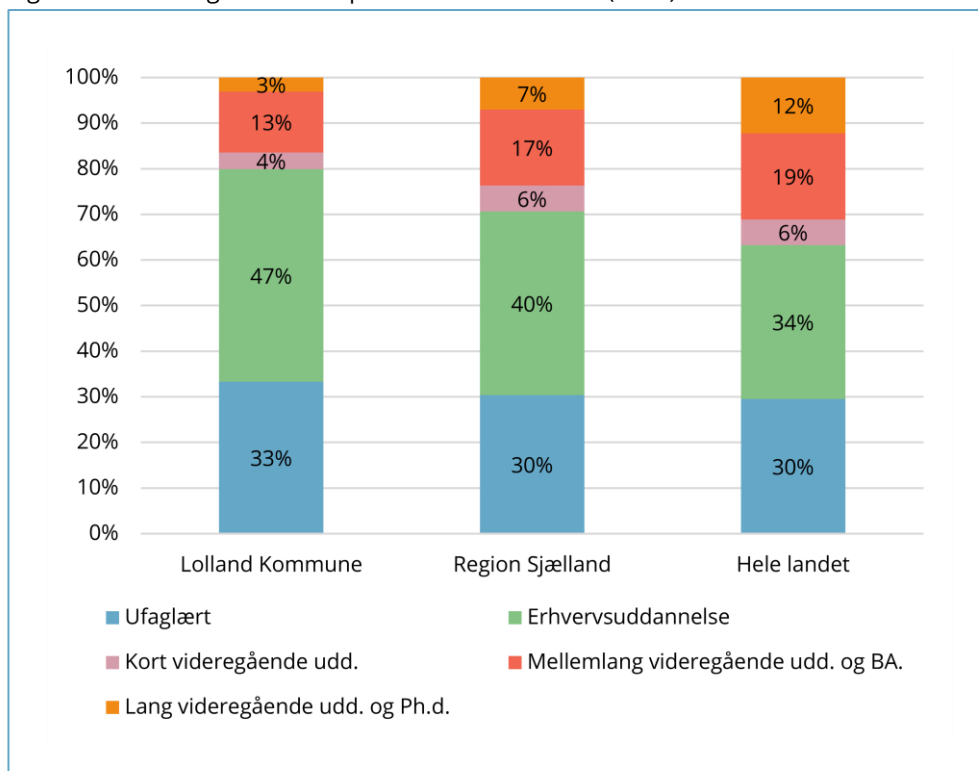
I 2017 deltog godt **7.600** kursister i voksen- og efteruddannelse. Det svarer til 30 pct. af befolkningen i den erhvervsaktive alder.

Arbejdsstyrkens uddannelsesniveau samt brugen af efter- og videreuddannelse spiller en vigtig rolle for produktiviteten og velstandsudviklingen i kommunen.

Uddannelsesniveauet i Danmark er generelt højt, men dækker over store lokale og regionale forskelle. Figur 6.1 viser beskæftigelsen fordelt på forskellige uddannelseskategorier i 2016, idet uddannelsesniveauet i Lolland Kommune er sammenholdt med uddannelsesniveauet i Region Sjælland samt hele landet.

Der skelnes mellem ufaglært arbejdskraft, faglært arbejdskraft (som er personer med en erhvervsfaglig grunduddannelse) samt personer med en videregående uddannelse. Personer med en videregående uddannelse er i figuren opdelt efter personer med en kort, mellemlang eller lang uddannelse.

Figur 6.1 Beskæftigede fordelt på uddannelsesniveau (2016)

Kilde: Statistikbanken.

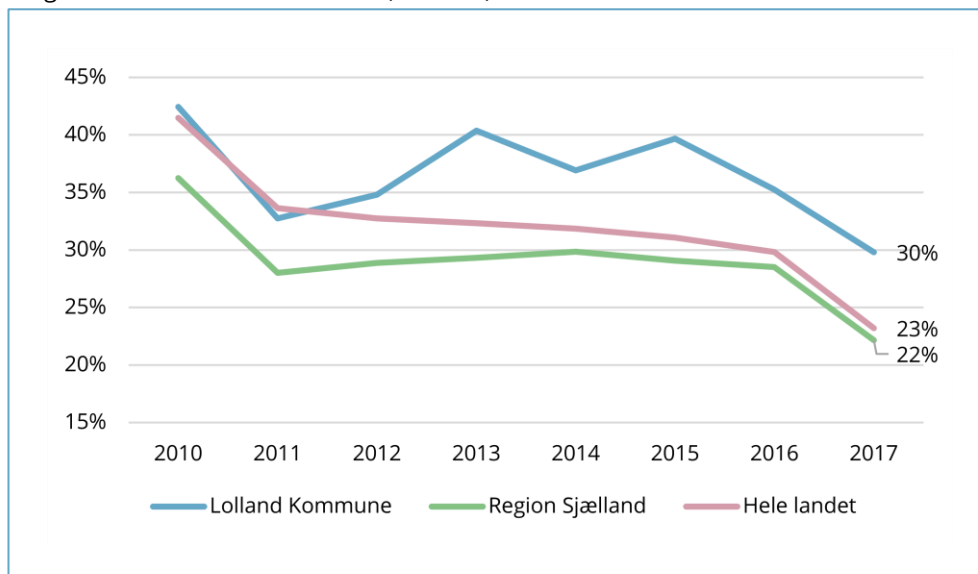
Uddannelsessammensætning blandt de beskæftigede på Lolland afspejler et lidt lavere uddannelsesniveau end resten af regionen. 33 pct. af de beskæftigede i Lolland er ufaglært, mens 47 pct. har en erhvervsuddannelse. De resterende 20 pct. har en videregående uddannelse (kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse).

Uddannelsesniveauet er ligeledes lavere i Lolland Kommune, når der sammenlignes med landsgennemsnittet. Færre i Lolland Kommune og Region Sjælland har en videregående uddannelse sammenlignet med hele landet, mens flere har en erhvervsuddannelse bag

sig. Der er særligt forskel i forhold til landsgennemsnittet på andelen med videregående uddannelse. På Lolland har 20 pct. en videregående uddannelse, mens dette tal er 37 pct. for hele landet. Den høje andel faglærte skal bl.a. forklares med et relativt stort antal beskæftigede inden for industri, handel og transport.

En væsentlig forudsætning for at imødekomme erhvervslivets efterspørgsel er arbejdsstyrkens kompetencer og muligheder for at omstille sig til nye krav og teknologier. Et vigtigt element til opkvalificering er arbejdsstyrkens deltagelse i voksen- og efteruddannelse. Figur 6.2 viser udviklingen i antal kursister, der deltager i voksen- og efteruddannelse i perioden 2010-17, som andel af befolkningen i den erhvervsaktive alder (16-66 år).

Figur 6.2 Kursister der har deltaget i voksen- og efteruddannelse, som andel af befolkningen i den erhvervsaktive alder (16-66 år)

Kilde: Statistikbanken.

Note: Tallene er opgjort som antal kursister ved voksen- og efteruddannelse.

Figur 6.2 viser, at antallet af kursister som andel af befolkningen i den erhvervsaktive alder (16-66 år) er gået tilbage i Lolland Kommune. Andelen faldt fra 42 pct. i 2010 til 30 pct. i 2017, svarende til en nedgang på lidt godt 5.100 kursister.

Andelen af befolkningen i den erhvervsaktive alder, der har deltaget i voksen- og efteruddannelse, har på landsplan været faldende siden 2010, mens andelen på Lolland har været svingende, men dog generelt faldende siden 2013. Fra 2015 til 2017 oplevede kommunen et betydeligt fald i antallet. Niveaueet på Lolland adskiller sig dermed fra regionen og resten af landet. Der har generelt været et højere niveau af befolkningen i den erhvervsaktive alder, der har deltaget i voksen- og efteruddannelse. Dette kan fx skyldes at voksen- og efteruddannelse i Lolland Kommune kompensere for den større andel af ufaglærte blandt kommunens borgere.

7 SOCIOØKONOMISKE FORHOLD OG ERHVERVSINDKOMSTER

I Lolland Kommune er 41,6 pct. af befolkningen i arbejdsstyrken, hvilket er en del lavere end gennemsnittet for regionen, som er 48,9 pct. Andelen af lønmodtagere er markant lavere end regions- og landsgennemsnittet. Det skyldes bl.a. en større andel af personer udenfor arbejdsstyrken i den erhvervsaktive alder og en større andel af personer udenfor den erhvervsaktive alder.

Lolland Kommune har en lav gennemsnitlig erhvervsindkomst sammenlignet med regionen og hele landet. Erhvervsindkomsten har ikke ændret sig de senere år i Lolland Kommune. Selvom den gennemsnitlige erhvervsindkomst er steget en smule, er antallet af personer med erhvervsindkomst gået tilsvarende tilbage.

41,6%

af befolkningen i Lolland Kommune er i arbejdsstyrken. I Region Sjælland er det 48,9%.

0,6% er den gennemsnitlige

erhvervsindkomst faldet i perioden 2015-17.

Indbyggernes tilknytning til arbejdsmarkedet og eventuelle beskæftigelse giver indsigt i borgernes generelle færdigheder og levevilkår. Der skelnes mellem personer i arbejdsstyrken, som står til rådighed for arbejdsmarkedet, og personer uden for arbejdsstyrken.

Tabel 7.1 viser befolkningens socioøkonomiske status i Lolland Kommune i 2016. Personer i arbejdsstyrken kan enten være i beskæftigelse som selvstændig eller lønmodtager. Der skelnes desuden i tabellen mellem personer, der er uden for arbejdsstyrken i den erhvervsaktive alder (16-64 år), og øvrige personer, som er under 16 år eller over 64 år. For at vurdere fordelingen i Lolland sammenlignes der i tabellen med Region Sjælland og hele landet.

Tabel 7.1 Befolkningens socioøkonomiske status (2016)

	Lolland Kommune	Region Sjælland	Hele landet
Personer i arbejdsstyrken:			
Selvstændige	3,6%	3,5%	3,3%
Lønmodtagere	35,8%	43,7%	45,5%
Arbejdsløse	2,2%	1,7%	1,7%
Personer uden for arbejdsstyrken:			
Personer i den erhvervsaktive alder (16-64 år)	22,0%	16,9%	17,1%
Heraf personer under uddannelse i den erhvervsaktive alder (16-64 år)	3,4%	4,1%	5,0%
Øvrige personer uden for arbejdsstyrken (under 16 år eller over 64 år)	36,3%	34,2%	32,4%

Kilde: Statistikbanken.

I fjerde kvartal 2016 var der i Lolland Kommune ca. 42.250 indbyggere, hvoraf knap 17.600 personer var i arbejdsstyrken, og lidt over 24.650 personer var uden for arbejdsstyrken. Andelen af personer i arbejdsstyrken er markant lavere end i Region Sjælland og landsgennemsnittet.

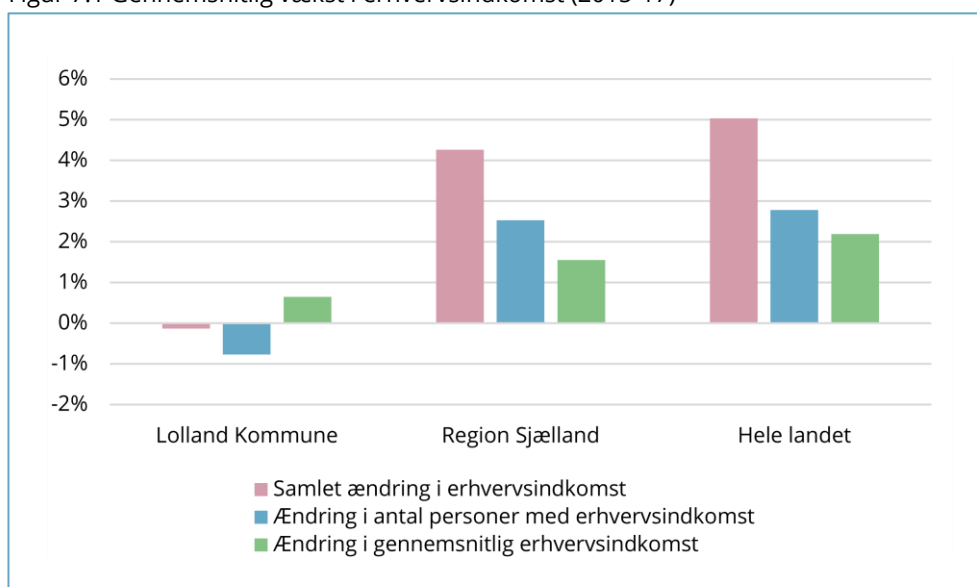
Lolland Kommune har samme andel af selvstændige som Region Sjælland. Der er dog en højere andel af arbejdsløse. Andelen af lønmodtagere i Lolland er væsentligt lavere end regions- og landsgennemsnittet.

Den lavere andel af lønmodtagere kan dels forklares af en større andel personer uden for arbejdsstyrken i den erhvervsaktive alder samt en større andel personer uden for den erhvervsaktive alder. Hele 22 pct. af indbyggerne i den erhvervsaktive alder mellem 16-64 år står uden for arbejdsmarkedet. Heraf er 3,4 pct. under uddannelse. Samtidig er 36,3 pct. uden for den erhvervsaktive alder. Begge disse niveauer er højere end gennemsnittet for regionen og hele landet.

Den gennemsnitlige erhvervsindkomst pr. beskæftiget fuldtidsårsværk i Lolland Kommune var i 2017 på godt 267.000 kr., hvilket er markant lavere end lands- og regionsgennemsnittet. I 2017 var den gennemsnitlige erhvervsindkomst på landsplan knap 319.000 kr. Figur 7.1 viser den gennemsnitlige vækst i erhvervsindkomst i Lolland Kommune sammenlignet med regionen og hele landet. Væksten er beregnet over perioden 2015-17.

Ændringer i erhvervsindkomst kan skyldes to faktorer. For det første kan ændringer i erhvervsindkomst skyldes ændringer i antallet af personer med erhvervsindkomst. For det andet kan ændringer i erhvervsindkomst skyldes ændringer i den gennemsnitlige erhvervsindkomst. Figur 7.1 viser både den samlede, gennemsnitlige vækst i erhvervsindkomst og væksten i de to underliggende forklaringsfaktorer.

Figur 7.1 Gennemsnitlig vækst i erhvervsindkomst (2015-17)

Kilde: Statistikbanken.

Fra 2015 til 2017 er den samlede erhvervsindkomst i Lolland Kommune ikke vokset, snarere har den været svagt negativ. Selvom den gennemsnitlige erhvervsindkomst i perioden steg med 0,6 pct., faldt antallet af personer med erhvervsindkomst endnu mere.

For hele Region Sjælland steg den samlede erhvervsindkomst med 4,3 pct., mens indkomsten på landsplan steg med 5,0 pct. Væksten i erhvervsindkomst i regionen og for hele landet er primært drevet af en stigning i antal af personer med erhvervsindkomst.

8 BRUG AF ERHVERVS- FREMME

Virksomhedernes brug af erhvervsfremme betegner andelen af virksomheder i kommunen, der har benyttet forskellige typer af regionale og nationale erhvervsfremmetilbud.

29 af Lollands virksomheder benyttede i perioden 2015-17 mindst ét erhvervsfremmetilbud. Det svarer til 1,6 pct. af virksomhedsbestanden i Lolland Kommune. Flest virksomheder har gjort brug af Strukturfondsprogrammerne.

Andelen af brugere på Lolland er mindre end i Region Sjælland og for hele landet. Den mindre brug af erhvervsfremme kan primært tilskrives brug af Væksthusets ydelser og strukturfondsprogrammerne.

1,6%

af virksomhederne i Lolland Kommune har benyttet erhvervsfremmetilbud.

0,4%

har benyttet væstkortlægning i Væksthuset.

Dette kapitel har fokus på de lokale virksomheders brug af regionale og nationale erhvervsfremmetilbud. Adgangen til erhvervsfremmetilbud er et vigtigt, lokalt rammevilkår, og mange kommuner tilbyder lokal erhvervsservice, der bl.a. kan sikre de lokale virksomheder nem og effektiv indgang til relevante, regionale og nationale erhvervsfremmetilbud.

Der kan være stor lokal variation i virksomhedernes brug af offentligt støttede erhvervsfremmetilbud. Tabel 8.1 viser andelen af virksomheder, der har benyttet forskellige typer af erhvervsfremmetilbud. Tabellen viser, om virksomhederne i Lolland Kommune udnytter mulighederne i erhvervsfremmesystemet i samme omfang som i regionen og på landsplan.

Tabel 8.1 Antal og andel brugere af regional og national erhvervsfremme (2015-17)

	Antal brugere i Lolland	Brugere i pct. af virksomhedsbestanden		
		Lolland Kommune	Region Sjælland	Hele landet
Vækstkortlægning i Væksthuset	8	0,4%	1,7%	1,8%
Eksportrådet	9	0,5%	0,6%	1,2%
Nationale innovationsfremmeordninger	4	0,2%	0,3%	0,6%
Strukturfondsprogrammer	13	0,7%	1,8%	1,5%
Mindst en af ovenstående	29	1,6%	3,4%	4,1%

Kilde: Brugen af regional og national erhvervsfremme er baseret på brugeroplysninger fra Væksthusstatistikken, InnovationDanmark databasen, statistik over deltagelse i strukturfondsprojekter og Eksportrådets kundedatabase for perioden 2015-17.

Note: Nationale innovationsfremmeordninger omfatter Grand Solutions, Industrial Researcher og InnoBooster. Kommunens virksomheder omfatter private virksomheder med en årlig omsætning, der svarer til mindst et årsværk. Det skal understreges, at langt fra alle virksomheder er i målgruppen for de pågældende aktiviteter. Men tabellen giver et billede af, hvor meget erhvervslivet i kommunen samlet gør brug af aktiviteterne sammenlignet med resten af landet. Bemærk at Vækstfonden er ikke omfattet af tabellen.

I perioden 2015-17 brugte 29 af Lollands virksomheder mindst ét erhvervsfremme tilbud. Det svarer til, at 1,6 pct. af de private virksomheder benyttede mindst ét tilbud i løbet af den treårige periode. Andelen af brugere er i Lolland Kommune lavere end i Region Sjælland og på landsplan.

Den lave andel kan tilskrives, at relativt få af kommunens virksomheder har benyttet sig af Væksthusets ydelser. Det har i alt 0,4 pct. af virksomhederne, mens den tilsvarende andel var hhv. 1,7 pct. i Region Sjælland og 1,8 pct. på landsplan.

Ligeledes har en relativ mindre andel af virksomhederne i Lolland Kommune benyttet øvrige erhvervsfremmetilbud. Særligt er andelen, der har benyttet Strukturfondsprogrammer, betydeligt under niveauet for både Region Sjælland og gennemsnittet for hele Danmark.

9 HVEM TRÆKKER VÆKSTEN?

De større virksomheder med mere end 20 ansatte tegner sig for en stigende andel af alle fuldtidsjob i Lolland Kommune.

Samtidig spiller iværksætterne en central rolle for beskæftigelsen. Virksomheder, der er etableret fra 2010-15, beskæftiger godt 430 fuldtidsansatte i 2017.

Den generelle tilbagegang i beskæftigelsen i Lolland Kommune er primært drevet af virksomheder inden for lokalt orienterede erhverv, som fx detailhandel. Derimod har jobskabelsen inden for internationalt orienterede erhverv været højere end for regionen og hele landet.

41%

af de beskæftigede er ansat i virksomheder med under 10 fuldtidsansatte.

8.836 fuldtidsansatte personer er beskæftiget i Lolland Kommune i 2017.

I dette kapitel ses der nærmere på, hvem der trækker væksten i Lolland Kommune. Kapitellet giver dybere indsigt i de virksomheder og brancher, som skaber mange nye arbejdspladser. Analyserne skal skabe dybere forståelse af kommunens samlede erhvervspræstationer og dermed sikre et godt grundlag for prioriteringerne i den lokale erhvervs politik.

Tabel 9.1 viser udviklingen i antal fuldtidsjob for forskellige virksomhedsstørrelser for årene 2012, 2015 samt 2017. Desuden viser tabellen den absolutte vækst i antal fuldtidsjob for perioden 2012-17.

Tabel 9.1 Antal fuldtidsjob, fordelt på virksomhedsstørrelser

	2012	2015	2017	Vækst i antal fuldtidsjob 2012-17
0,5-1 årsværk	1.031	993	942	-89
2-9 årsværk	3.094	2.705	2.587	-507
10-19 årsværk	1.337	1.148	1.126	-211
20-49 årsværk	1.448	1.609	1.758	310
+50 årsværk	1.946	1.895	2.242	296
Uden fysisk arbejdssted	246	257	180	-66
I alt	9.104	8.608	8.836	-268

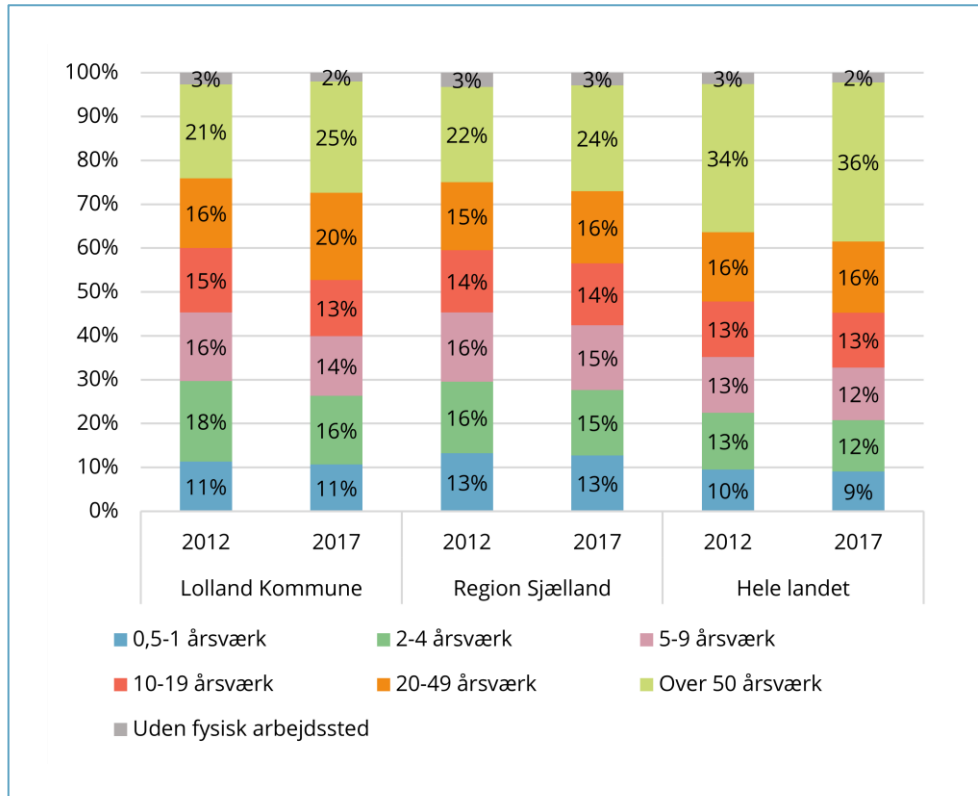
Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Det samlede antal fuldtidsjob i Lolland Kommune er faldet med 268 årsværk fra 2012 til 2017. Næsten en tredjedel af alle fuldtidsårsværk i Lolland er beskæftiget i mindre virksomheder med 2-9 fuldtidsansatte personer. Det er imidlertid også denne virksomhedsgruppe, som har haft den største, absolutte tilbagegang i antallet af fuldtidsjob i perioden 2012-17.

Virksomhederne med over 20 fuldtidsansatte er de eneste virksomheder, som har oplevet en vækst i antallet af fuldtidsbeskæftigede fra 2012 til 2017. I 2012 beskæftigede de 3.394 årsværk, mens dette tal steg til 4.000 årsværk i 2017. Det svarer til en stigning på 17 pct. eller 606 årsværk.

Figur 9.1 viser vækst i andel fuldtidsjob, fordelt på størrelsesgrupper for hhv. Lolland Kommune, regionen og hele landet.

Figur 9.1 Vækst i andel fuldtidsjob, fordelt på størrelsesgrupper

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

I Lolland Kommune er 41 pct. af alle fuldtidsansatte beskæftiget i mindre virksomheder med under 10 fuldtidsansatte i 2017. Det er lidt færre end i Region Sjælland, men højere end for hele landet.

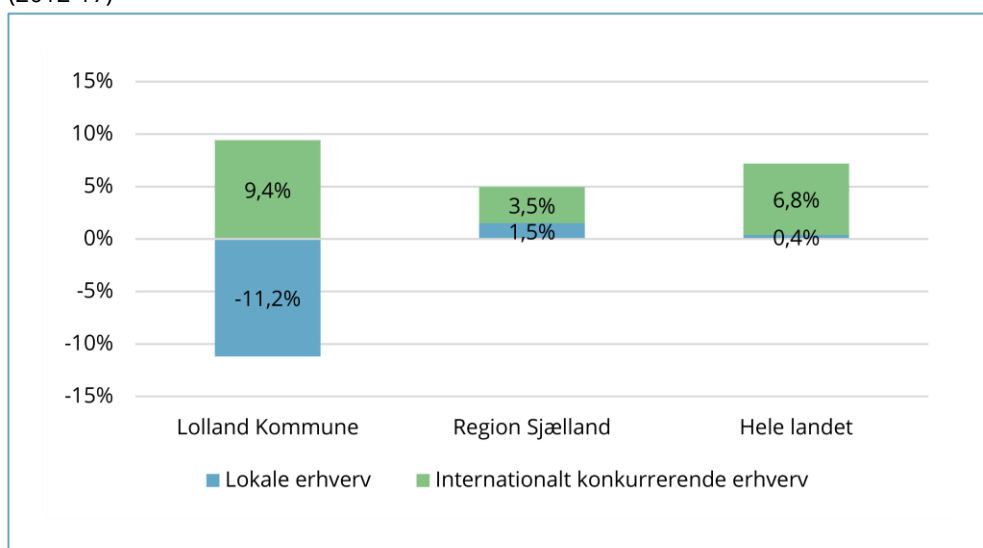
Generelt har der været en fremgang i antallet af årsværk beskæftiget i virksomheder med 20 fuldtidsansatte eller mere. I 2017 beskæftigede virksomhederne 45 pct. af alle årsværk på Lolland mod 37 pct. i 2012. Samme tendens gør sig gældende for regionen som helhed og på landsplan. Omvendt er andelen af beskæftigede i mindre virksomheder med under 10 fuldtidsansatte i 2017 faldet til 40 pct.

I tråd med udviklingen for Region Sjælland og hele landet, har virksomhederne med over 50 fuldtidsansatte stået for et tydeligt bidrag til væksten i antallet af fuldtidsbeskæftigede personer. I Lolland Kommune er andelen steget fra 21 pct. i 2012 til 25 pct. i 2017.

Figur 9.2 viser vækst i fuldtidsjob for perioden 2012-17, fordelt på lokale og internationalt konkurrerende erhverv. Væksten i fuldtidsjob i Lolland Kommune er sammenholdt med Region Sjælland og hele landet.

Internationalt konkurrerende erhverv består af brancher med stor direkte eller indirekte eksport samt af virksomheder inden for lokalt orienterede erhverv, som har erfaring med eksport.⁵

Figur 9.2 Vækst i fuldtidsjob fordelt på lokale og internationalt konkurrerende erhverv (2012-17)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

I perioden 2012-17 har der været en mindre tilbagegang i antallet af fuldtidsjob i Lolland Kommune. Omvendt har Region Sjælland og hele landet oplevet en vækst i antal fuldtidsjob. Fra 2012 til 2017 faldt antallet af fuldtidsjob med 1,8 pct. i Lolland Kommune.

På landsplan er væksten i antal fuldtidsbeskæftigede personer primært drevet af virksomheder tilhørende internationalt konkurrerende erhverv, som fx fremstillingsvirksomheder. Fra 2012 til 2017 steg antallet af fuldtidsjob i internationalt konkurrerende erhverv med 6,8 pct., mens antallet af fuldtidsjob i lokale erhverv steg med 0,4 pct.

I Lolland Kommune har der ligeledes været fremgang i antallet af fuldtidsjob blandt virksomheder i internationalt konkurrerende erhverv, hvorimod antallet af fuldtidsjob inden for lokalt orienterede erhverv, som fx detailhandel, er faldet. Fuldtidsbeskæftigelsen steg for internationalt konkurrerende erhverv med hele 9,4 pct., hvilket er over niveauet for

⁵ Se metodekapitel i IRIS Group (2015) "Det Midtjyske Vækstlag" for en uddybning af afgrænsningen af internationalt orienterede erhverv.

regionen og landsgennemsnittet. Fuldtidsbeskæftigelsen inden for lokalt konkurrerende erhverv faldt imidlertid 11,2 pct. i perioden fra 2012 til 2017.

Tabel 9.2 viser de største virksomheder i Lolland Kommune, deres branchetilhørsforhold, antal ansatte samt antal fuldtidsjob. Grundet diskretionshensyn er antal fuldtidsjob og antal ansatte angivet som intervaller.

Tabel 9.2 De største virksomheder (2017)

Virksomhed	Branche	Antal fuldtidsårsværk	Antal ansatte
MHI Vestas Offshore Wind A/S	Industri	200-499	200-499
Scandlines Catering A/S	Detailhandel	200-499	200-499
Lalandia A/S	Ejendomshandel og udlejning	200-499	200-499
Scandlines Danmark ApS	Transport og godshåndtering	200-499	200-499
Codan Medical ApS	Industri	100-199	100-199
Man Diesel & Turbo	Engroshandel	100-199	100-199
Nordic Sugar A/S Nakskov	Industri	100-199	100-199
Maribohilleshög ApS	Landbrug, skovbrug og fiskeri	100-199	100-199
Alfa Laval Nakskov A/S	Industri	100-199	100-199
Ortofon A/S	Industri	50-99	100-199
De Forenede Dampvaske- rier A/S	Operationel service	50-99	50-99
Skagen Sandblæseri & Skibsservice ApS	Industri	50-99	50-99
Nakskov Mill Foods A/S	Industri	50-99	50-99
Nordic Air Filtration A/S	Industri	50-99	50-99
Softline A/S	Industri	50-99	50-99

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

De fire største virksomheder i Lolland beskæftiger hver især mellem 200-499 ansatte inden for hver sin branche. MHI Vestas Offshore Wind A/S, Scandlines Catering A/S, Lalandia A/S og Scandlines Danmark ApS beskæftiger samlet mellem 800 og 1.996 fuldtidsårsværk. Det svarer til, at de fire største virksomheder i Lolland tilsammen beskæftiger 9-22 pct. af alle fuldtidsansatte personer i kommunen.

Generelt tegner der sig et billede af, at de største virksomheder i Lolland Kommune er beskæftiget inden for industrien.

Tabel 9.3 viser udviklingen i antal fuldtidsjob skabt af iværksættervirksomheder etableret i hhv. 2010-11, 2012-13 samt 2014-15.

Tabel 9.3 Udvikling i antal fuldtidsjob skabt af iværksættervirksomheder

	Iværksættervirksomheder etableret i 2010-11	Iværksættervirksomheder etableret i 2012-13	Iværksættervirksomheder etableret i 2014-15
2011	95		
2013	157	201	
2015	153	301	107
2017	137	127	175

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Der blev i alt skabt ca. 722 virksomheder i perioden fra 2010 til 2015, hvoraf 43,3 pct. fortsat eksisterede i 2017.

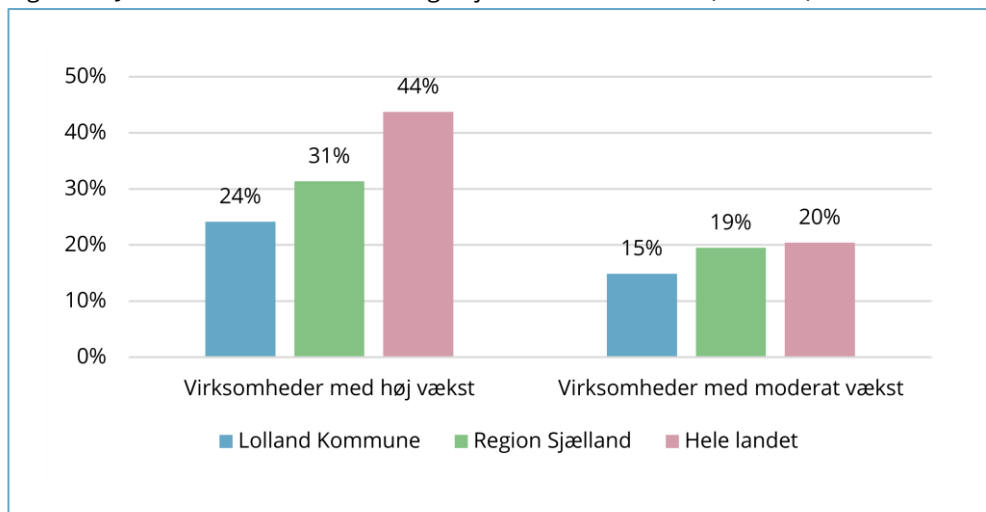
I 2010-11 blev der etableret 235 virksomheder. I 2011 havde de virksomheder skabt 95 fuldtidsårsværk. Overordnet har antallet af fuldtidsjob for de iværksættervirksomheder, der blev etableret i 2010-11, ligget nogenlunde stabilt i perioden 2013 til 2017.

I 2012-13 blev der etableret 258 virksomheder, hvoraf 41 pct. – eller 106 virksomheder – fortsat eksisterede i 2017. Antallet af fuldtidsårsværk skabt af iværksættervirksomheder, der blev etableret i 2012-13, har ligeledes været faldende, og i 2017 beskæftigede de, hvad der svarer til 127 fuldtidsansatte. Således beskæftigede de overlevede virksomheder etableret i 2012-13 i gennemsnit 1,2 fuldtidsansatte i 2017.

Samlet bidrager iværksættere og yngre virksomheder etableret i perioden 2010-15 med lidt over 430 fuldtidsårsværk i 2017.

Figur 9.3 undersøger vækst- og højvækstvirksomhedernes betydning for den lokale jobskabelse i Lolland Kommune. Figuren viser andelen af fuldtidsjob i 2017, som er blevet skabt af vækstvirksomheder inden for internationalt konkurrerende erhverv i løbet af de seneste tre år (2014-17). Der skelnes mellem vækstvirksomheder med høj vækst og virksomheder med moderat vækst. Den lokale jobskabelse i Lolland Kommune sammenlignes med jobskabelsen i regionen og hele landet.

Figur 9.3 Jobskabelse blandt vækst- og højvækstvirksomheder (2014-17)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Vækstvirksomheder defineres som virksomheder, der har haft en absolut vækst på 3 mio. kr. eller derover de seneste tre år. Vækstvirksomheder kategoriseres som højvækstvirksomhed, hvis den har (1) 5-9 årsværk i analyseåret og en årlig vækst på 30 pct. eller derover de seneste tre år, eller (2) over 10 årsværk i analyseåret og en årlig vækst på 20 pct. eller derover de seneste tre år. For vækstvirksomheder med moderat vækst kræves det for et tilsvarende antal årsværk, at virksomheden har haft en årlig vækst på hhv. 10-30 pct. og 10-20 pct. de seneste tre år.

I 2017 var der 10 virksomheder inden for internationalt konkurrerende erhverv med høj vækst i Lolland Kommune. I løbet af de seneste tre år (2014-17) skabte virksomhederne med høj vækst 99 fuldtidsjob. Det svarer til 24 pct. af alle skabte fuldtidsjob inden for internationalt konkurrerende erhverv i Lolland Kommune i perioden 2014-17. Jobskabelsen blandt virksomheder med høj vækst var hhv. 31 pct. og 44 pct. i Region Sjælland og på landsplan.

I Lolland Kommune ligger niveauet for jobskabelse i virksomheder med moderat vækst lidt under niveauet for regions- og landsgennemsnittet. I løbet af de seneste tre år (2014-17) stod de 8 virksomheder med moderat vækst for 15 pct. af den samlede jobskabelse inden for internationalt konkurrerende erhverv.

10 FOKUSBRANCHE: INDUSTRI

Dette særtema sætter fokus på udviklingen i industrien i Lolland Kommune.

I 2017 tegnede industrielle brancher sig for 20 pct. af beskæftigelsen i Lolland Kommune, hvilket er højere end landsgennemsnittet (17 pct.).

Siden 2014 er værdiskabelsen steget i industrien, men væksten har været mindre end i regionen og landet som helhed. Fremgangen i værdiskabelsen er primært drevet af, at beskæftigelsen inden for industrien er steget de senere år. Særligt underbrancherne, metal- og elektronikin-
dustri, tegner sig for en stigende andel af beskæftigelsen indenfor industrien i Lolland Kommune.

I 2017 var der **98** virksomheder i
Lolland Kommune inden for industrielle brancher.

Værdiskabelsen i industrien voksede **41%**
i perioden 2014-17.

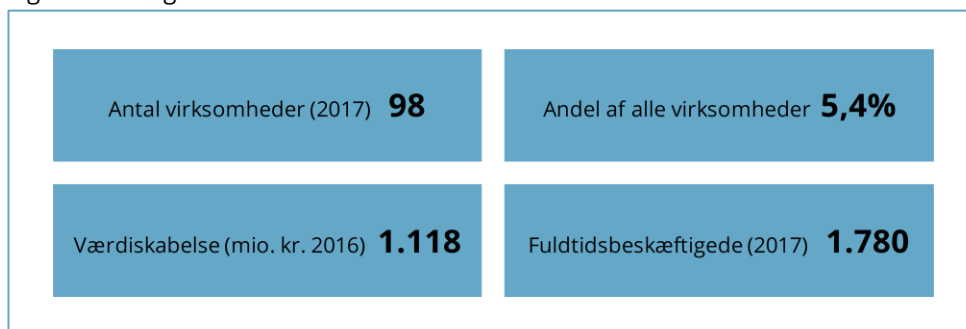
Dette særtema sætter fokus på udviklingen inden for en gruppe af industrielle brancher, som vurderes særligt relevante i forhold til den lokale erhvervsudviklingsstrategi. Særtemaet giver et billede af, hvordan industrien udvikler sig i Lolland Kommune sammenlignet med Region Sjælland og hele landet.

Med udgangspunkt i Danmarks Statistiks 36-branchegruppering udgøres industri af følgende underbrancher:

- Levnedsmiddelindustri
- Tekstil-, træ- og papirindustri, mv.
- Kemisk industri, mv.
- Metalindustri
- Elektronikindustri
- Maskin- og transportmiddelindustri
- Møbel og anden industri, mv.

Figur 10.1 nedenfor skitserer en række overordnede nøgletal for industrien. Oversigten viser både antal virksomheder inden for industrien, deres andel af den samlede virksomhedsbestand, samlet værdiskabelse og antal fuldtidsårsværk inden for industrielle brancher i Lolland Kommune.

Figur 10.1 Nøgletal for industri i Lolland Kommune

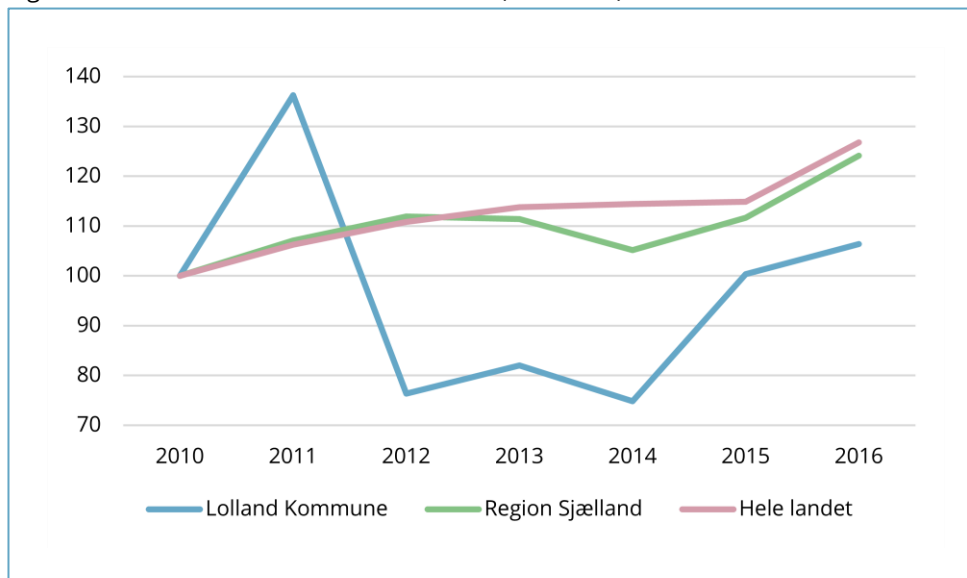

98 virksomheder i Lolland Kommune tilhører industrielle brancher. I 2017 svarer det til 5,4 pct. af alle arbejdssteder i kommunen. I 2016 var den samlede værdiskabelse i industrien 1.118 mio. kr.

Industrien beskæftiger samlet 1.780 fuldtidsårsværk i Lolland Kommune, svarende til 20 pct. af den samlede beskæftigelse i 2017. På landsplan beskæftiger industrien 17 pct. af alle fuldtidsbeskæftigede personer.

Figur 10.2 viser udviklingen i værdiskabelsen i industrien som et indeks med 2010=100. Udviklingen vises for perioden 2010-16. Lolland Kommune sammenlignes med Region Sjælland og hele landet.

Figur 10.2 Værdiskabelse inden for industri (2010=100)

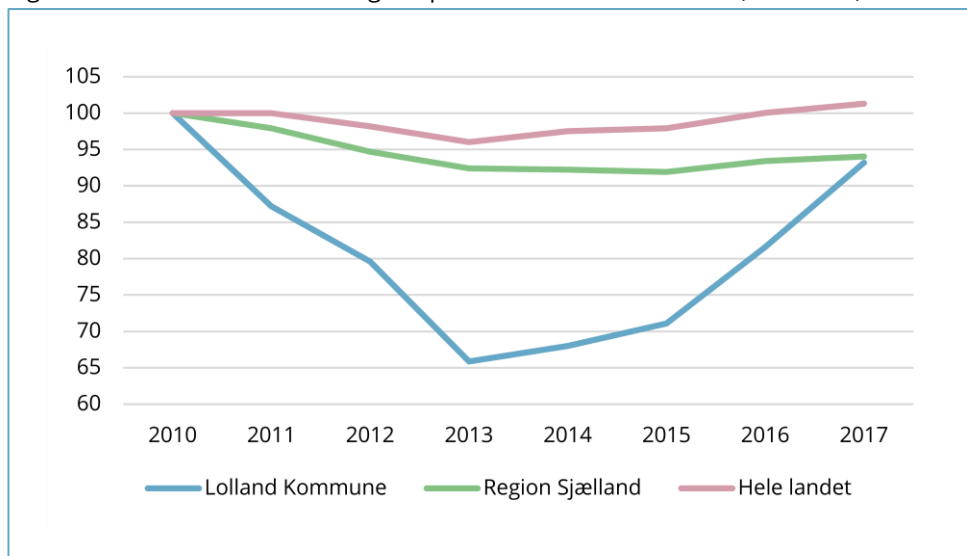
Kilde: Sam-K/Line.

Set over hele perioden fra 2010-16 steg værdiskabelsen i industrien i Lolland Kommune med 6 pct. Til sammenligning har både Region Sjælland og hele landet oplevet væsentligt højere vækstrater i perioden på hhv. 24 pct. og 27 pct.

Den lavere vækst i værdiskabelse i Lolland Kommune skyldes primært, at værdiskabelsen faldt betragteligt fra 2011-12. Efter 2012 stagnerede værdiskabelsen frem til 2014, hvorefter værdiskabelsen steg relativt mere end for hele regionen og hele landet.

Udviklingen i værdiskabelsen i Lolland Kommune er delvist drevet af den beskæftigelsesmæssige udvikling. Figur 10.3 viser beskæftigelsesudviklingen målt på antal fuldtidsårsværk for industrielle erhverv fra 2010-17. Udviklingen vises som et indeks med 2010=100, og Lolland Kommune sammenlignes med Region Sjælland samt hele landet.

Figur 10.3 Antal fuldtidsbeskæftigede personer inden for industri (2010=100)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Som følge af diskretionering fra Danmarks Statistik er der for visse underbrancher taget udgangspunkt i tal fra det senest tilgængelige år. Dette gør sig gældende for underbrancherne tekstil, træ og papirindustri mv. samt elektronikindustri.

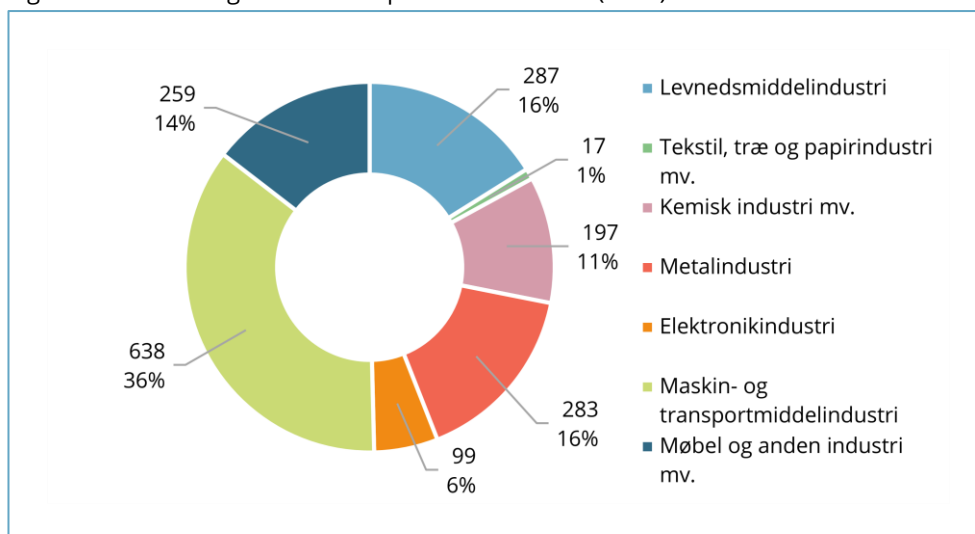
Den samlede beskæftigelse i industrien gik relativt kraftigt tilbage i Lolland Kommune fra 2010 til 2013, hvorefter antallet af fuldtidsbeskæftigede steg frem mod 2017. Set over hele perioden har der været en tilbagegang på 5 pct. eller 130 fuldtidsansatte i industrien, mens der i Region Sjælland har været en stigning i beskæftigelsen på 27 pct.

En nærmere analyse af industriens underbrancher viser, at faldet i beskæftigelsen primært kan tilskrives maskin- og transportindustrien. Desuden er beskæftigelsen inden for tekstil-, træ- og papirindustri samt levnedsmiddelindustri gået tilbage, mens der har været fremgang i beskæftigelsen i metal-, elektronik- og møbelindustrien.

Således voksede beskæftigelsen inden for metal- og elektronikindustrien med hhv. 10 pct. og 29 pct. Fremgangen inden for metalindustrien er på niveau med Region Sjælland og hele landet, mens beskæftigelsen inden for fremstilling af elektronik faldt med hhv. 17 pct. og 6 pct. i regionen og på landsplan.

Figur 10.4 viser fuldtidsbeskæftigede personer fordelt på industrielle underbrancher. Indikatoren viser både antallet af fuldtidsbeskæftigede personer i 2017, samt hvor meget underbrancherne udgør af den samlede beskæftigelse inden for industrien i Lolland Kommune.

Figur 10.4 Beskæftigelsen fordelt på underbrancher (2017)

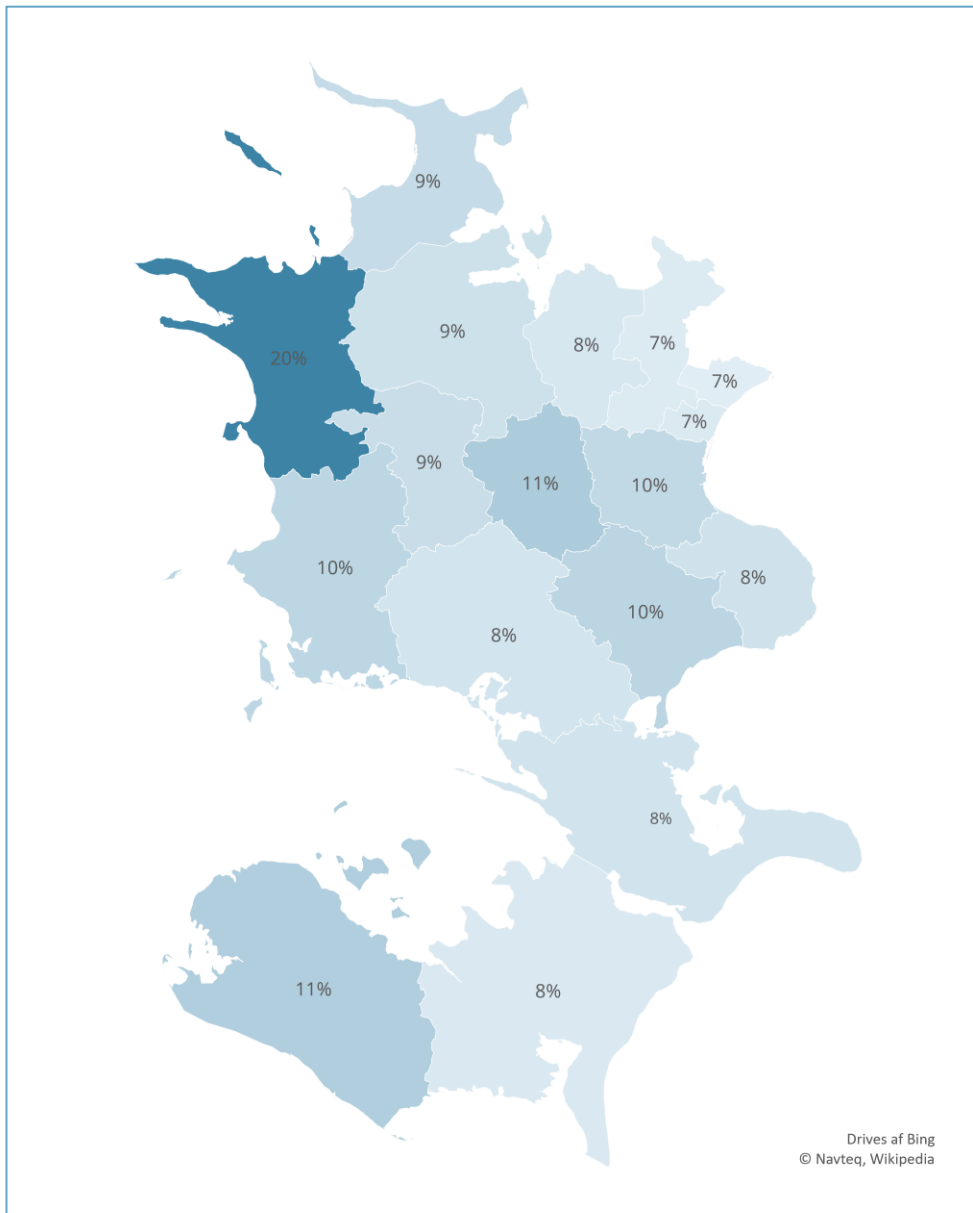
Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

De største underbrancher målt på antal fuldtidsbeskæftigede personer er maskin- og transportmiddelindustri samt metalindustri i Lolland Kommune.

Tekstil-, træ- og papirindustri er den mindste industrielle branche målt på beskæftigelsen i Lolland Kommune. Selvom beskæftigelsen inden for fremstilling af elektronik er gået frem i Lolland Kommune, udgør denne underbranche kun 6 pct. af den samlede beskæftigelse i industrien på Lolland.

Figur 10.5 viser, hvor stor en andel industrien udgør af kommunens samlede beskæftigelse i private brancher i 2016. Industriens andel af den samlede beskæftigelse i private brancher er illustreret på et Sjællandskort således, at niveauet i kommunen kan sammenlignes med de andre kommuner i regionen.

Figur 10.5 Industriens andel af den samlede beskæftigelse inden for private brancher (2016)

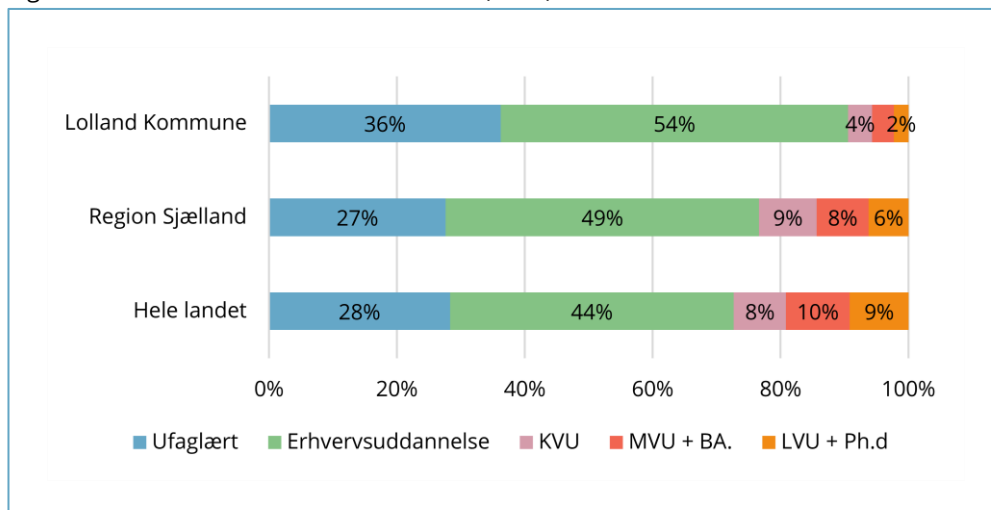
Kilde: Statistikbanken.

Industrien udgør 11 pct. af den samlede beskæftigelse inden for private brancher i Lolland Kommune i 2016. Lolland Kommune er en af de tre højest placerede kommuner i forhold til industriens andel af den samlede beskæftigelse.

Kalundborg Kommune er den kommune i Region Sjælland, hvor industrien udgør langt den største andel af den samlede beskæftigelse, mens industrien udgør en relativt lille andel af beskæftigelsen i kommunerne lokaliseret nær hovedstadsområdet.

Figur 10.6 viser arbejdsstyrkens uddannelsesniveau inden for industrielle brancher i 2016. Fordelingen sammenlignes med Region Sjælland og hele landet.

Figur 10.6 Uddannelsesniveau i industrien (2016)

Kilde: Statistikbanken.

Uddannelsesniveaet i industrielle brancher i Lolland Kommune afviger væsentligt fra niveaet i Region Sjælland og hele landet. Generelt er uddannelsesniveaet i Lolland Kommune lavere. I Lolland Kommune er 36 pct. af de beskæftigede i industrien således ufaglærte. På landsplan er det 28 pct.

I Lolland Kommune har 9 pct. af de beskæftigede inden for fremstilling en videregående uddannelse, mens 54 pct. har en erhvervsfaglig baggrund. På landsplan har 27 pct. af de beskæftigede en videregående uddannelse, og 44 pct. har en erhvervsfaglig uddannelse bag sig.

11 FOKUSBRANCHE: LANDBRUG

Dette særtema sætter fokus på udviklingen i landbrug, skovbrug og fiskeri i Lolland Kommune.

I 2017 tegnede landbruget sig for godt 11 pct. af den samlede, private beskæftigelse i Lolland Kommune. På landsplan beskæftiger landbruget 4 pct. af alle private fuldtidsårsværk.

Siden 2010 er både beskæftigelsen og værdiskabelsen faldet inden for landbruget. Den negative vækst i Lolland Kommune kan tilskrives en nedgang i den samlede værdiskabelse fra 2014-16, der også er en tendens på landsplan.

Relativt færre ufaglærte og flere med en erhvervsfaglig uddannelse er beskæftiget inden for landbruget i Lolland Kommune sammenlignet med regionen og hele landet.

24% af alle virksomheder i Lolland Kommune er inden for landbrug, skovbrug og fiskeri i 2017.

82% af de fuldtidsansatte i landbrugsorienterede erhverv er beskæftiget indenfor landbrug og gartneri i Lolland Kommune.

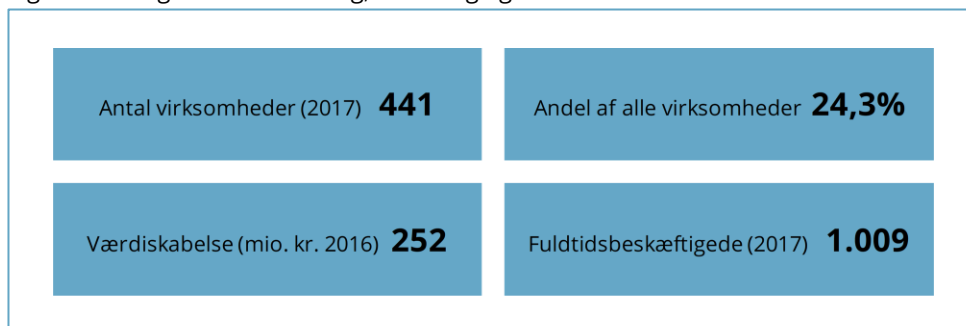
Dette særtema sætter fokus på udviklingen inden for landbrug, skovbrug og fiskeri, som er den branche, hvor Lolland Kommune er mest specialiseret. Særtemaet giver et billede af, hvordan landbrugssektoren udvikler sig i Lolland Kommune relativt til Region Sjælland og hele landet.

Med udgangspunkt i Danmarks Statistiks 127-branchegruppering udgøres landbrugssektoren af følgende underbrancher:

- Landbrug og gartneri
- Skovbrug og jagt
- Dyreavl
- Fiskeri

Figur 11.1 nedenfor skitserer en række overordnede nøgletal for industrien. Oversigten viser både antal virksomheder inden for industrien, deres andel af den samlede virksomhedsbestand, samlet værdiskabelse og antal fuldtidsårsværk inden for de industrielle brancher i Lolland Kommune.

Figur 11.1 Nøgletal for landbrug, skovbrug og fiskeri i Lolland Kommune

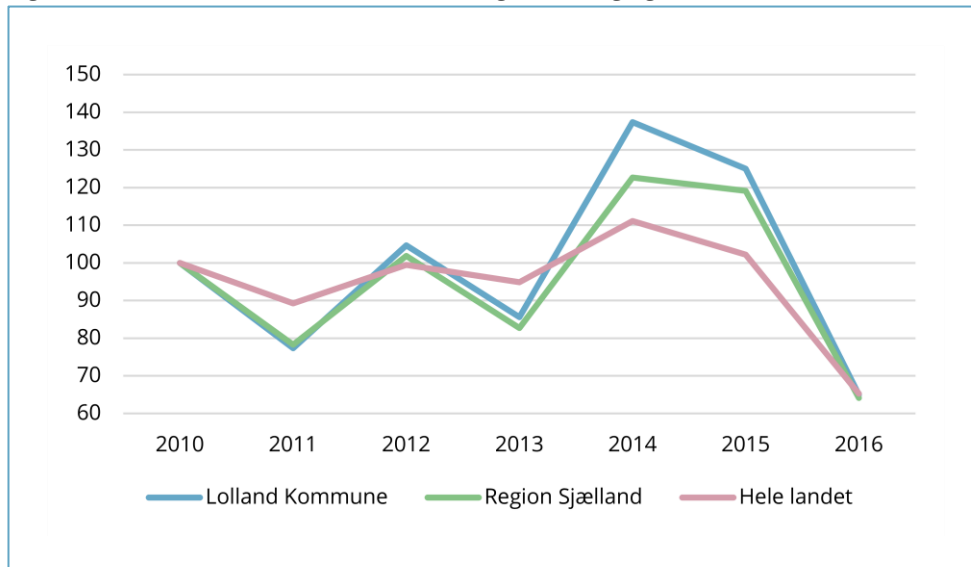

I Lolland Kommune er der 441 virksomheder inden for landbrug, skovbrug og fiskeri. I 2017 svarede det til 24,3 pct. af alle arbejdssteder i kommunen. I 2016 var den samlede værdiskabelse i landbruget 252 mio. kr.

Landbruget beskæftiger samlet 1.009 fuldtidsårsværk i Lolland Kommune, svarende til 11,4 pct. af den samlede private beskæftigelse i 2017. På landsplan beskæftiger landbruget 4 pct. af alle fuldtidsbeskæftigede personer.

Figur 11.2 viser udviklingen i værdiskabelse inden for landbrug, skovbrug og fiskeri som et indeks med 2010=100. Udviklingen vises for perioden 2010-17. Lolland Kommune sammenlignes med Region Sjælland og hele landet.

Figur 11.2 Værdiskabelse inden for landbrug, skovbrug og fiskeri (2010=100)

Kilde: Sam-K/Line.

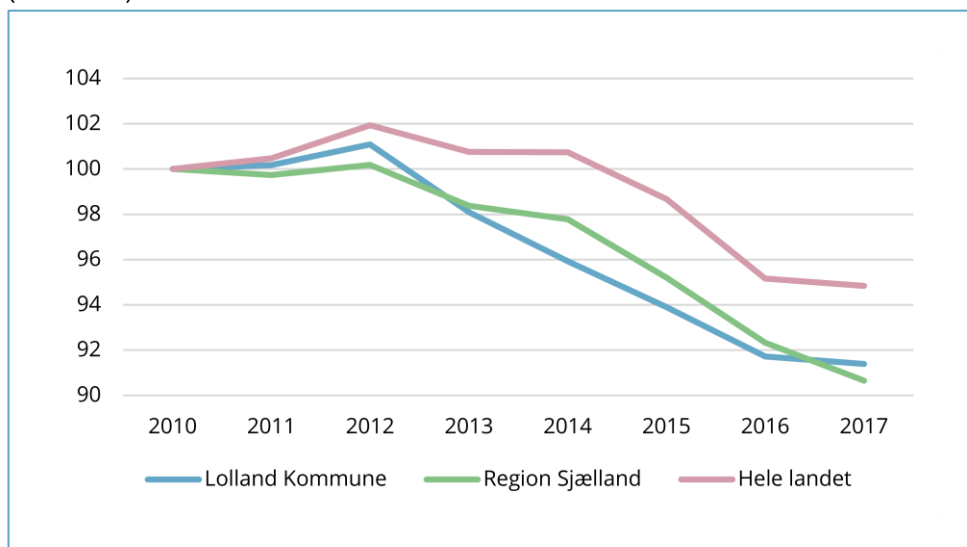
Set over hele perioden fra 2010 til 2016 er værdiskabelsen i landbruget faldet med 35 pct. i Lolland Kommune. Værdiskabelsen faldt til et tilsvarende lavpunkt for hele regionen og på landsplan.

Den negative vækst i Lolland skyldes primært et markant fald i værdiskabelsen fra 2014-16 på 53 pct. Samme markante fald gør sig ligeledes gældende for Region Sjælland og hele landet.

Udviklingen i værdiskabelsen i Lolland Kommune skyldes bl.a. en faldende beskæftigelse inden for landbruget. Figur 11.3 viser beskæftigelsesudviklingen målt på antal fuldtidsårsværk for landbrug, skovbrug og fiskeri siden 2010. Udviklingen vises som et indeks med 2010=100, og Lolland Kommune sammenlignes med Region Sjælland samt hele landet.

Den samlede beskæftigelse inden for landbruget er gået relativt kraftigt tilbage i Lolland Kommune i perioden 2012-17. Set over hele perioden har der været en tilbagegang på 9 pct. eller 95 fuldtidsbeskæftigede personer. Region Sjælland og hele landet har oplevet en tilsvarende tilbagegang i beskæftigelsen inden for landbruget på hhv. 9 pct. og 5 pct. fra 2010-17.

Figur 11.3 Antal fuldtidsbeskæftigede personer inden for landbrug, skovbrug og fiskeri (2010=100)

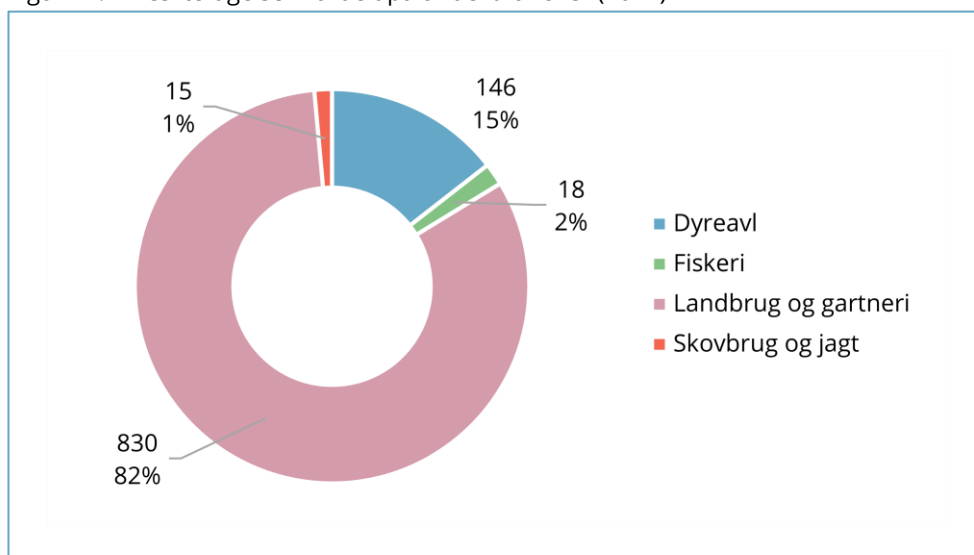

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Som følge af diskretionering fra Danmarks statistik er der for visse underbrancher taget udgangspunkt i tal fra det senest tilgængelige år. Dette gør sig gældende for underbrancherne tekstil-, træ- & papirindustri mv. samt elektronikindustri.

Figur 11.4 viser fordelingen af fuldtidsbeskæftigede personer på landbrugets underbrancher. Indikatoren viser både antallet af fuldtidsbeskæftigede personer i 2017, samt hvor meget underbrancherne udgør af den samlede beskæftigelse inden for landbruget i Lolland Kommune.

Figur 11.4 Beskæftigelsen fordelt på underbrancher (2017)

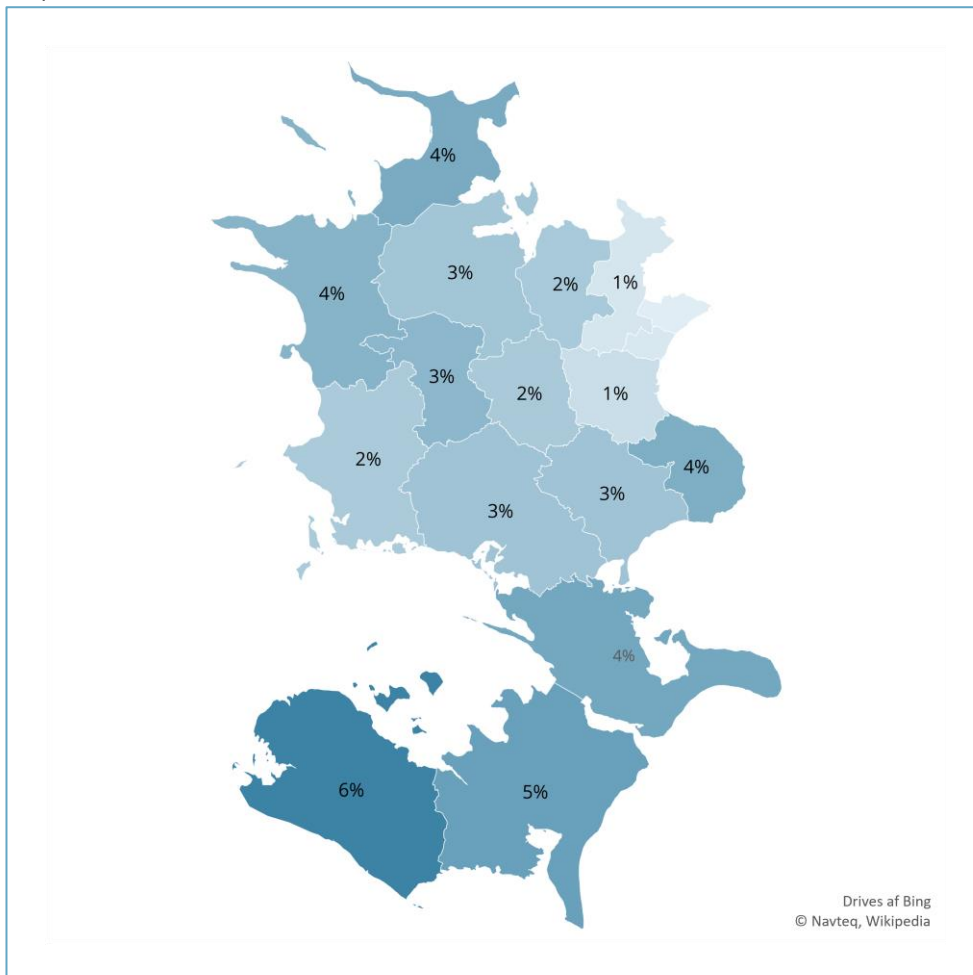
Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Landbrug og gartneri er den største landbrugsmæssige branche målt på beskæftigelse i Lolland Kommune. I 2017 udgjorde landbrug og gartneri 82 pct. af den samlede beskæftigelse inden for landbrug, skovbrug og fiskeri på Lolland. Den næststørste underbranche er dyreavl med 15 pct. af alle fuldtidsbeskæftigede personer inden for landbrug, skovbrug og fiskeri.

Underbrancherne fiskeri samt skovbrug og jagt er de mindste, landbrugsmæssige underbrancher i Lolland Kommune.

Figur 11.5 viser, hvor stor en andel landbrug, skovbrug og fiskeri udgør af kommunens samlede, private beskæftigelse i 2016. Landbrugets andel af den samlede private beskæftigelse er illustreret på et Sjællandskort således, at niveauet i Lolland Kommune kan sammenlignes med de andre kommuner i Region Sjælland.

Figur 11.5 Landbrug, skovbrug og fiskeris andel af den samlede beskæftigelse inden for de private brancher

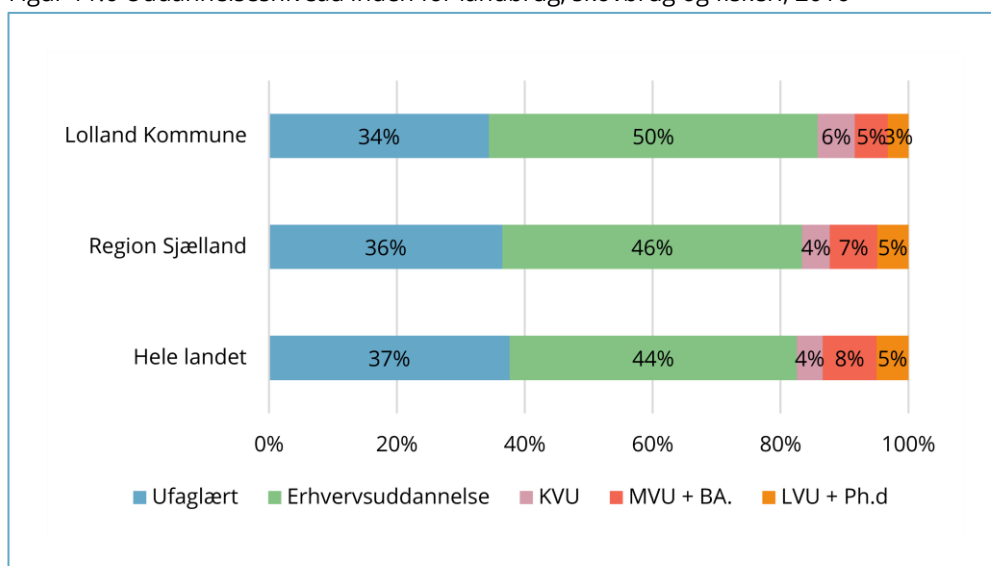
Kilde: Statistikbanken.

Landbrug, skovbrug og fiskeri udgør 6 pct. af den samlede beskæftigelse i Lolland Kommune i 2016. Lolland Kommune er dermed den kommune, hvor de landbrugsmæssige erhverv udgør den største andel af den samlede beskæftigelse.

Ikke overraskende, udgør de landbrugsmæssige erhverv mindst i kommunerne tættere på Hovedstadsområdet. Her udgør landbruget 1-2 pct. af den samlede fuldtidsbeskæftigelse.

Figur 11.6 viser beskæftigelsens uddannelsesniveau inden for landbrug, skovbrug og fiskeri i 2016. Fordelingen sammenlignes med Region Sjælland og hele landet.

Figur 11.6 Uddannelsesniveau inden for landbrug, skovbrug og fiskeri, 2016

Kilde: Statistikbanken. Note: Procentsatserne summer ikke til 100, fordi kategorien 'Uoplyst' ikke er medtaget.

Beskæftigelsens uddannelsesniveau inden for landbrug, skovbrug og fiskeri i Lolland Kommune er lidt højere end uddannelsesniveaet i Region Sjælland og på landsplan. En mindre andel af de fuldtidsbeskæftigede inden for landbruget er ufaglærte i Lolland Kommune, mens en større andel har en erhvervsuddannelse bag sig.

I Lolland Kommune har 14 pct. af de beskæftigede inden for landbruget en videregående uddannelse. Det er lidt færre end på landsplan, hvor 17 pct. har en videregående uddannelse.

12 INVESTERINGER OG NY TEKNOLOGI

I 2016 investerede erhvervslivet i Lolland Kommune over 1 mia. kr., hvoraf 44 pct. blev investeret i maskiner, IKT og transportmidler. Siden 2010 er erhvervslivets investeringer faldet med 9 pct.

Lolland tegner sig i 2016 for ca. 4 pct. af de samlede, faste bruttoinvesteringer i Region Sjælland, hvor der i alt blev investeret 28 mia. kr.

Siden 2010 er der sket en mindre ændring i sammensætningen af investeringerne i Lolland Kommune. Investeringer i intellektuelle rettigheder udgør en stigende andel af de samlede investeringer i kommunen.

27%

af investeringerne i Lolland foretages inden for industrielle brancher.

39%

af investeringer blev i 2016 foretaget af virksomheder med mindst 50 fuldtidsårsværk.

Investeringer i ny teknologi har stor betydning for virksomheders værdiskabelse og produktivitet. Særanalysen af de lokale virksomheders investeringer kan bidrage til at belyse årsager til forskelle i værdiskabelse og produktivitet mellem Lolland Kommune og de øvrige kommuner i Region Sjælland.

Erhvervslivets investeringer opgøres i dette kapitel som faste bruttoinvesteringer, der dækker virksomhedernes udgifter til opførelse af nye bygninger og anlæg samt køb af transportmidler, maskiner, software og inventar, mv. med fradrag fra salg af tilsvarende goder. Hertil kommer tilvæksten i landbrugets stambesætninger.⁶

Data for erhvervslivets samlede, faste bruttoinvesteringer er trukket via Den Regionale Model for Erhverv og Beskæftigelse, Sam-K/Line, som baserer sig på tal fra Nationalregnskabet opgjort af Danmarks Statistik. Tallene er opgjort på varemarkedsstedet, dvs. der hvor investeringerne er placeret.⁷

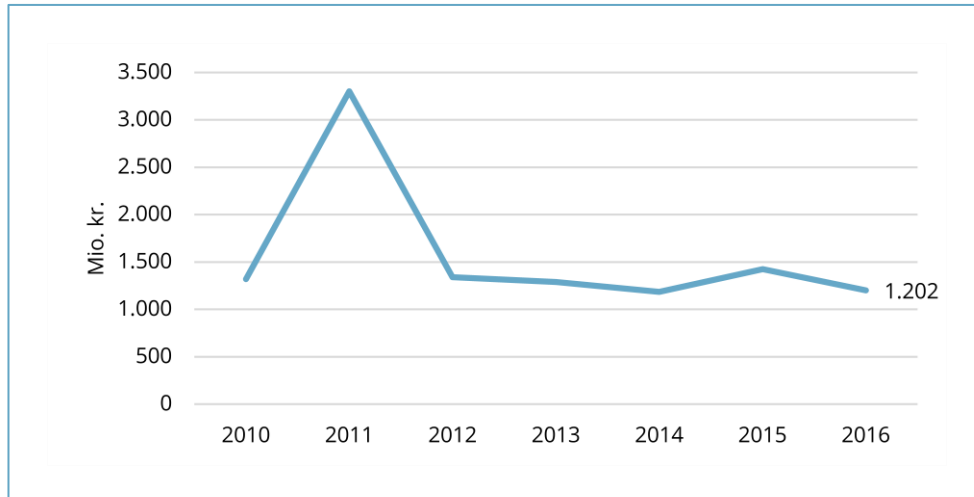
Investeringsomfanget påvirkes både af den økonomiske situation og af de generelle rammevilkår, ikke mindst skatter og afgifter samt finansieringsmuligheder er væsentlige i forhold til virksomhedernes beslutning om at investere. Udsvingene i investeringerne påvirkes af den generelle konjunktursituation, herunder udvikling i efterspørgsel, kapacitetspres og renteniveau.

⁶ Opgjort på landsplan er de faste bruttoinvesteringer altid positive, mens bruttoinvesteringer nedbrudt på hovedsektorer kan være negative, hvis en sektors frasalg af bygninger og anlæg til en anden sektor er større end udgifterne til nye bygninger og køb af anlæg i den pågældende sektor.

⁷ Det skal imidlertid bemærkes, at der er en vis usikkerhed forbundet med tallene for bruttoinvesteringer. Oplysninger om virksomhedernes samlede, faste bruttoinvesteringer hentes fra Skat og opgøres på CVR-nummer (hovedsæde) af Danmarks Statistik. Investeringer fordelt på kommuneniveau er dernæst estimeret på baggrund af erhvervsbeskæftigelsen, mens fordelingen på investeringstyper (bygge & anlæg, transportmidler, inventar, mv.) er stikprøvebaseret.

Figur 12.1 viser de samlede, faste bruttoinvesteringer foretaget inden for private brancher i Lolland Kommune over perioden 2010-16.

Figur 12.1 Samlede faste bruttoinvesteringer i private brancher

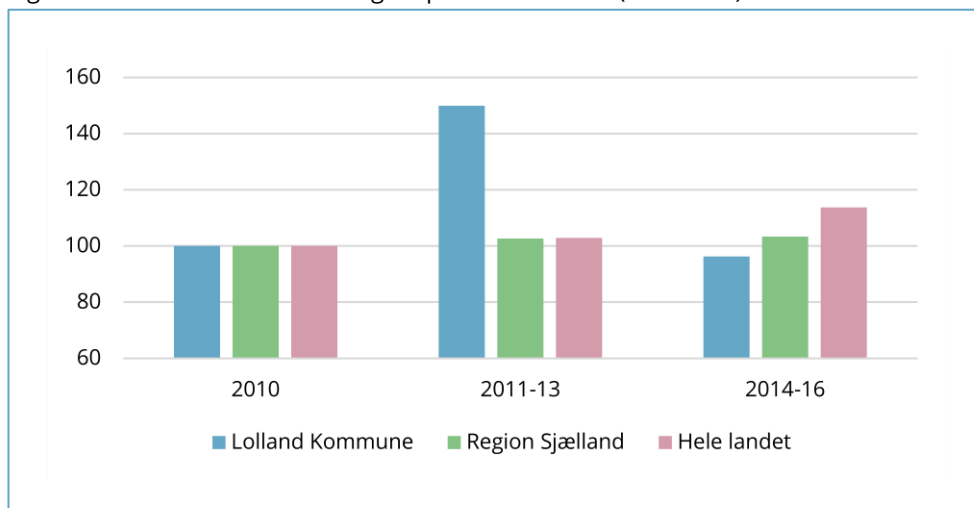

Kilde: Sam-K/Line.

I 2016 blev der i alt investeret godt 1,2 mia. kr. i Lolland Kommune. Private brancher i Lolland Kommune har i gennemsnit investeret knap 1,6 mia. kr. i perioden 2010-16. Lolland tegner sig i 2016 for ca. 4 pct. af de samlede, faste bruttoinvesteringer i Region Sjælland i 2016, hvor der i alt blev investeret næsten 28 mia. kr.

Figur 12.2 viser den gennemsnitlige, indekserede udvikling i faste bruttoinvesteringer i private brancher for perioderne 2011-13 samt 2014-16. Udviklingen på Lolland sammenlignes med regionen og hele landet.

Figur 12.2 Faste bruttoinvesteringer i private brancher (2010=100)

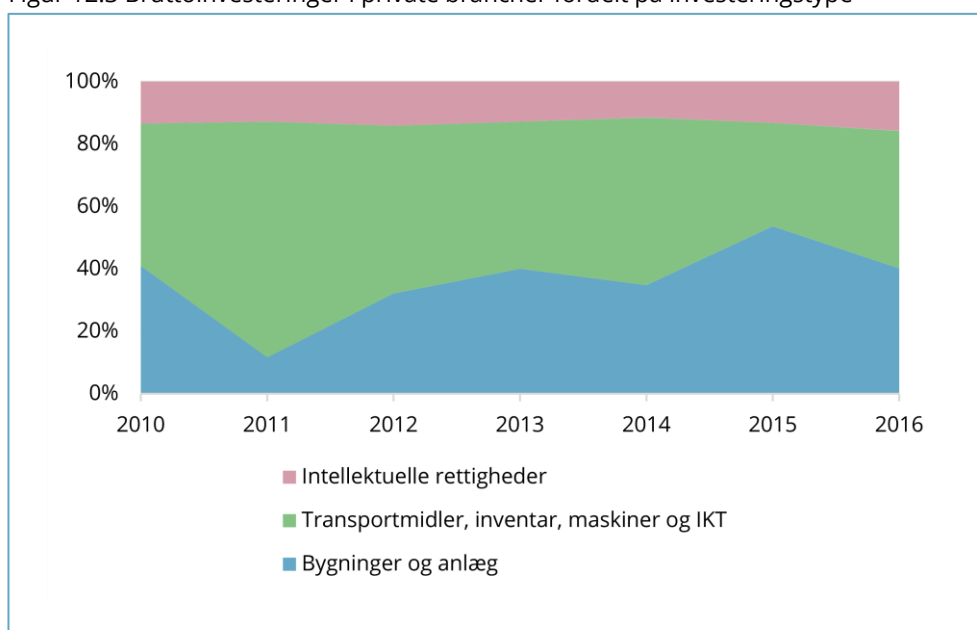
Kilde: Sam-K/Line.

I Lolland Kommune steg de faste bruttoinvesteringer i perioden efter 2010 med hele 50 pct. i gennemsnit, hvilket især skyldes det høje investeringsniveau i 2011. I perioden 2014-16 faldt investeringsniveauet til under niveauet i 2010. I modsætning har Region Sjælland i gennemsnit haft en svagt stigende investeringsaktivitet på 3 pct. efter 2010. På landsplan var den gennemsnitlige investeringsaktivitet 14 pct. højere i perioden 2014-16 sammenholdt med basisåret 2010.

De samlede investeringer kan opdeles på forskellige typer af investeringer, hhv. produktionsanlæg og maskiner, investeringer i nye bygninger, intellektuelle rettigheder, IKT og transport. Intellektuelle rettigheder omfatter investeringer i software samt investeringer i forskning og udvikling.

Figur 12.3 viser udviklingen i faste investeringer i private brancher i Lolland Kommune fra 2010 til 2016 fordelt på tre hovedtyper af investeringer: i) Bygninger og anlæg, ii) transport, inventar, maskiner og IKT iii) samt intellektuelle rettigheder.

Figur 12.3 Bruttoinvesteringer i private brancher fordelt på investeringstype

Kilde: Sam-K/Line.

Note: Intellektuelle rettigheder omfatter investeringer i software samt investeringer i forskning og udviklinger. IKT står for Information- og kommunikationsteknologi.

Bruttoinvesteringer i transport, inventar, maskiner og IKT udgør den største andel af erhvervslivets samlede investeringer. I 2016 blev der investeret 511 mio. kr. heri. Der blev investeret næsten lige så meget i bygninger og anlæg (464 mio. kr.), mens der i 2016 blev investeret knap 182 mio. kr. i intellektuelle rettigheder.

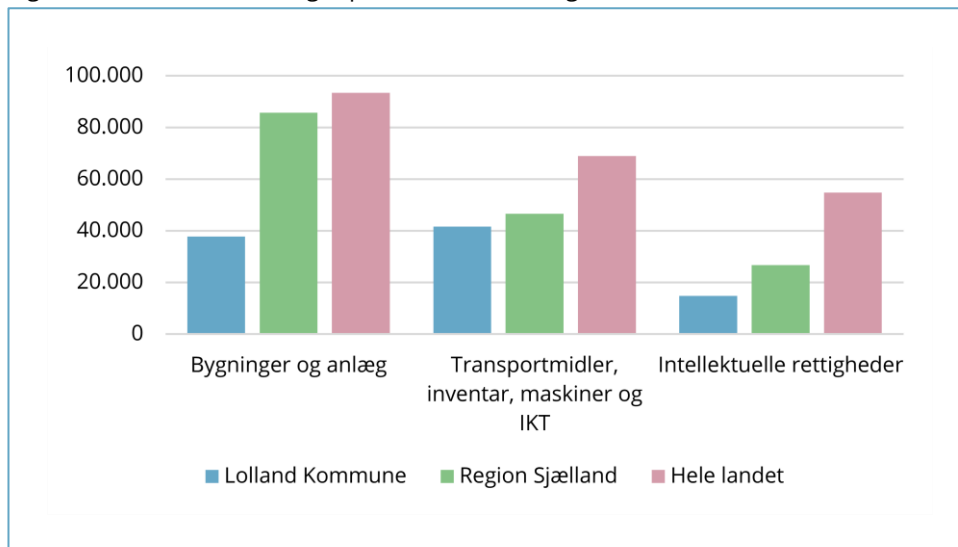
Siden 2010 er der sket en mindre ændring i sammensætningen af investeringerne i Lolland Kommune. Investeringer i intellektuelle rettigheder udgør en stigende andel af de samlede investeringer. I 2010 udgjorde intellektuelle rettigheder 13 pct. af de samlede

investeringer i private brancher, men er siden steget til 16 pct. i 2016, hvilket er det højeste niveau i perioden 2010-16.

Omvendt udgør investeringer i transport, inventar, maskiner og IKT en faldende andel af de samlede investeringer i Lolland Kommune. Andelen er faldet fra 46 pct. i 2010 til 44 pct. i 2016.

Figur 12.4 viser private branchers bruttoinvesteringer pr. fuldtidsbeskæftiget i 2016 for hhv. Lolland Kommune, Region Sjælland og hele landet.

Figur 12.4 Bruttoinvesteringer pr. fuldtidsbeskæftiget (2016)

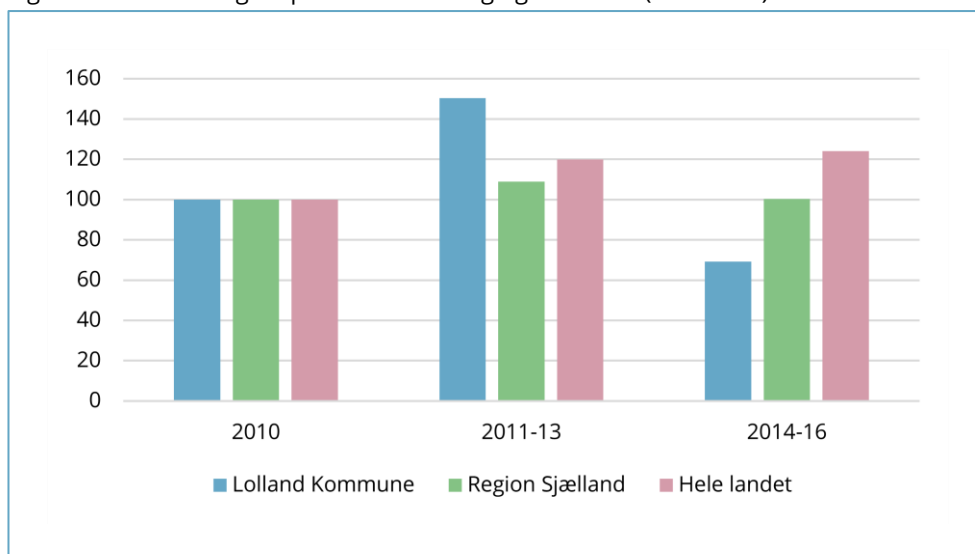
Kilde: Sam-K/Line og Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: De samlede bruttoinvesteringer omfatter ikke investeringer i originalværk, kunst og underholdning samt nettoanskaffelse af værdigenstande.

I 2016 var omfanget af investeringer i bygninger og anlæg pr. fuldtidsårsværk og investeringer i intellektuelle rettigheder pr. fuldtidsårsværk i Lolland Kommune noget under niveauet i Region Sjælland og hele landet. Investeringer i transport, inventar, maskiner og IKT og ligger på niveau med Region Sjælland.

For at sammenligne udviklingen i erhvervslivets investeringer i produktionsanlæg og maskiner i Lolland Kommune med Region Sjælland og hele landet, er den indekserede gennemsnitlige udvikling for perioderne 2011-13 og 2014-16 vist i figur 12.5 med 2010=100.

Figur 12.5 Investeringer i produktionsanlæg og maskiner (2010=100)

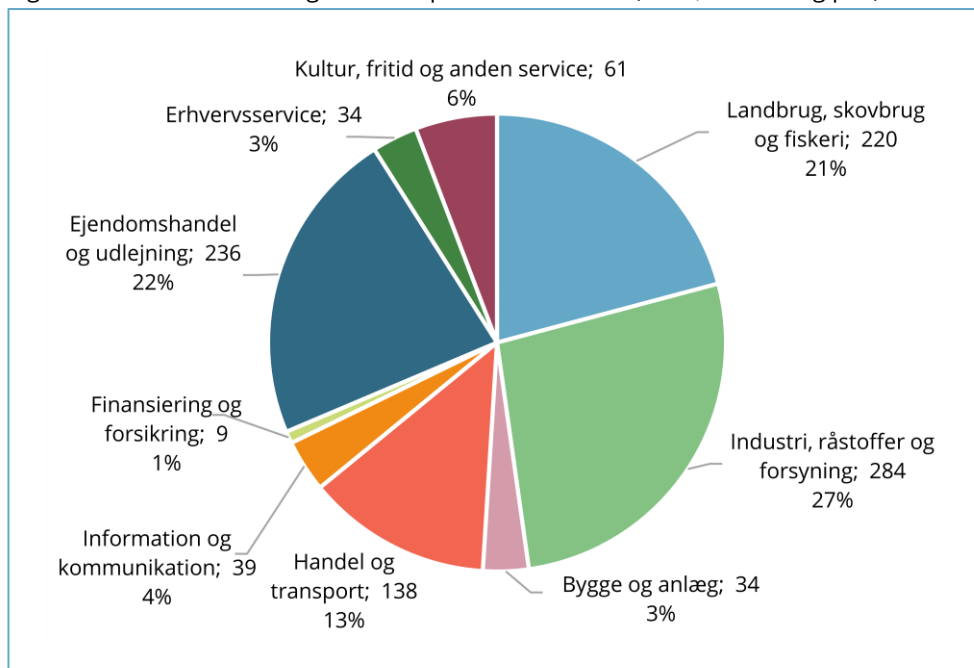
Kilde: Sam-K/Line.

I Lolland Kommune var de gennemsnitlige investeringer i produktionsanlæg og maskiner i perioden 2011-13 50 pct. over niveauet i 2010, mens Lolland oplevede en markant nedgang i de gennemsnitlige investeringer efter 2013. I perioden 2014-16 lå investeringerne i produktionsanlæg og maskiner 31 pct. under niveauet i 2010.

På landsplan steg erhvervslivets gennemsnitlige investeringer i produktionsanlæg og maskiner i begge perioder efter 2010. Ligeledes oplevede Region Sjælland en mindre stigning i perioden 2011-13, mens investeringsniveauet i produktionsanlæg og maskiner i 2014-16 var på niveau med basisåret 2010.

Figur 12.6 viser bruttoinvesteringer i Lolland Kommune fordelt på hovedsektorer. Herved er det muligt at undersøge, om investeringerne i Lolland primært er drevet af nogle enkelte sektorer eller jævnt fordelt over alle hovedsektorerne i kommunen. Der er både vist niveauet af investeringer i 2016, samt hvor meget sektoren udgør af de samlede bruttoinvesteringer i private brancher i Lolland Kommune.

Figur 12.6 Bruttoinvesteringer fordelt på hovedsektorer (2016, mio. kr. og pct.)

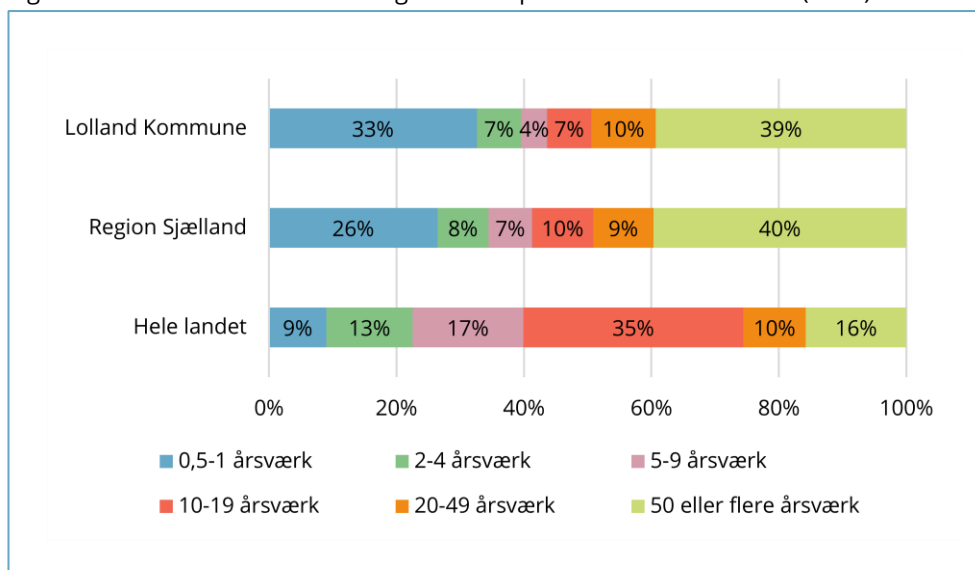
Kilde: Sam-K/Line.

Bruttoinvesteringerne i Lolland Kommune fordeler sig i 2016 primært inden for de tre sektorer: (i) Industri, råstoffer og forsyning, (ii) ejendomshandel og udlejning, samt (iii) landbrug, skovbrug og fiskeri. De tre sektorer stod i alt for 70 pct. af de samlede bruttoinvesteringer blandt virksomhederne i Lolland Kommune.

Landbrugssektorens andel af de samlede bruttoinvesteringer udgør en langt større andel i Lolland Kommune sammenlignet med Region Sjælland. I 2016 stod landbruget for 21 pct. af de samlede bruttoinvesteringer på Lolland mod 7 pct. i regionen.

For at undersøge, om virksomhedernes anvendelse af ny teknologi primært er drevet af de større virksomheder lokaliseret i Lolland, viser figur 12.7, hvordan erhvervslivets bruttoinvesteringer fordeler sig på virksomhedsstørrelse. Investeringernes fordeling på virksomhedsstørrelse i Lolland Kommune sammenlignes med Region Sjælland samt hele landet.

Figur 12.7 Erhvervslivets investeringer fordelt på virksomhedsstørrelse (2016)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel baseret på Regnskabsstatistikken for private byerhverv på arbejdsstedsniveau).

Note: Opgørelsen er baseret på virksomhedernes bruttoinvesteringer. Regnskabsstatistikken omfatter ikke landbrug, fiskeri, havne, pengeinstitutter, forsikring og almene boligselskaber.

Hovedparten af bruttoinvesteringerne i Lolland Kommune foretages af virksomheder med 50 eller flere fuldtidsårsværk. I 2016 stod de største virksomheder i kommunen for 39 pct. af de samlede investeringer, mens denne virksomhedsgruppe kun stod for 16 pct. af investeringerne på landsplan og 40 pct. i Region Sjælland.

Mikrovirksomhedernes (0,5-1 fuldtidsårsværk) investeringer på Lolland repræsenterer en andel på 33 pct., hvilket ligger lidt over regionsgennemsnittet, men er markant over niveauet på landsplan. De mellemstore virksomheder med 10-49 fuldtidsårsværk på Lolland udgjorde en markant mindre andel af erhvervslivets samlede investeringer sammenlignet med hele landet.

Bilag

Erhvervsspecialisering og udvikling i beskæftigelsen (2010-17)

Branche	Specialiserings- grad 2017	Ændring i spe- cialiserings- grad 2010-17	Antal årsværk 2017
Landbrug, skovbrug og fiskeri	3,10	0,38	1.009
Maskin- og transportmiddelindustri	2,01	-0,11	638
Ejendomshandel og udlejning	1,93	0,15	444
Møbel og anden industri mv.	1,70	0,18	259
Private velfærdsinstitutioner	1,56	1,56	287
Metalindustri	1,43	0,23	283
Undervisning	1,36	-0,37	271
Detailhandel	1,27	-0,05	1.263
Levnedsmiddelindustri	1,17	0,11	287
Transport	1,14	-0,26	553
Andre serviceydelser mv.	1,07	0,17	265
Sundhedsvæsen	0,98	0,03	205
Bygge & anlæg	0,92	-0,01	761
Kultur og fritid	0,88	0,12	123
Operationel service	0,86	0,16	533
Elektronikindustri	0,76	0,76	99
Råstof, energi og forsyning mv.	0,73	-0,20	63
Engroshandel	0,69	0,24	552
Hoteller og restauranter	0,68	-0,09	260
Farma og kemisk industri, mv.	0,60	-0,03	197
Forlag, tv og radio	0,47	0,02	58
Reklame og øvrig erhvervsservice	0,32	-0,02	52
Finansiering og forsikring	0,31	-0,22	121
Rådgivning, forskning og udvikling	0,31	-0,11	177
Tekstil, træ og papirindustri mv.	0,14	-0,11	17
Tele, IT og information	0,13	0,05	49
Uoplyst aktivitet	0,00	0,00	0

IRIS GROUP

JORCKS PASSAGE 1B, 4. SAL | DK-1162 KØBENHAVN K
IRISGROUP@IRISGROUP.DK | WWW.IRISGROUP.DK